

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:

Завідувач кафедри,
к.е.н., доцент

_____ **Ольга ГУБАРИК**
« ____ » _____ **20__ р.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Удосконалення обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей
на підприємстві

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Здобувач

Надія ІСАК

Науковий керівник,

к.е.н., доцентка

науковий ступінь, посада

Ольга ЧЕРНЕЦЬКА

Дніпро – 2025

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**Факультет:** Обліку і фінансів**Кафедра:** Обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою**Освітньо-професійна програма:** «Облік і оподаткування»**Спеціальність:** 071 «Облік і оподаткування»**Рівень вищої освіти:** другий (магістр)**ЗАТВЕРДЖУЮ**

В.о. зав. кафедри _____ Ольга ГУБАРИК

« _____ » _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ**Ісак Надії Михайлівні**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Удосконалення обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві**Науковий керівник:** Чернецька Ольга Віталіївна, к.е.н., доцентка

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені наказом по ДДАЕУ від 07 жовтня 2025 року № 2995

2. Термін подання здобувачем роботи: 05 грудня 2025 р.**3. Вихідні дані до роботи:** фахові наукові статті, матеріали тез міжнародних та вітчизняних конференцій з питань удосконалення обліку і контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві; нормативні акти з обліку і контролю на підприємстві, облікові дані, статистична та фінансова звітність ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» м.Дніпро.**4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)**Вступ. Теоретичні основи обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей. Стан обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємстві. Напрямки удосконалення контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві. Висновки.**5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)**Склад товарно-матеріальних цінностей на підприємстві. Роль товарно-матеріальних цінностей у діяльності підприємства. Структура елементів інтеграції обліку і контролю ТМЦ на підприємстві. Нормативно-правове регулювання обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві. Портфель брендів продукції ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН». Оцінка та структура майна ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН». Динаміка ефективності діяльності ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН». Динаміка показників платоспроможності ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН». Штатна структура та кваліфікаційні вимоги бухгалтерії ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН». Схема обліку товарно-матеріальних цінностей в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН». Напрямки удосконалення обліку ТМЦ в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН». Звіт управлінського обліку руху товарно-матеріальних цінностей.

Схема контролю наявності та руху ТМЦ в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН». Структура матеріальних витрат за видами товарно-матеріальних цінностей, витрачених на виробництво готової продукції ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН». Матриця АВС-аналізу сировини в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН». Напрямки оптимізації контрольних процедур з наявності та руху ТМЦ на підприємстві. Пропонований алгоритм інтеграції контролю закупівель ТМЦ у виробничий процес на підприємстві. Відомість контролю узгодження закупівель ТМЦ на підприємстві.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Теоретичні основи обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей	Березень - квітень - травень 2025 р.	
2.	Організаційно-економічна характеристика досліджуваного підприємства та особливості його діяльності	Травень - червень 2025 р.	
3.	Стан обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємстві	Липень - серпень 2025 р.	
4.	Напрямки удосконалення контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві	Вересень - жовтень 2025 р.	
5.	Вступ	Листопад 2025 р.	
6.	Висновки	Листопад 2025 р.	
7.	Оформлення роботи	Грудень 2025 р.	

Здобувач _____
(підпис)

Надія ІСАК
(прізвище та ініціали)

Науковий керівник _____
(підпис)

Ольга ЧЕРНЕЦЬКА
(прізвище та ініціали)

Зміст

РЕФЕРАТ	5
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ	11
1.1. Роль товарно-матеріальних цінностей у забезпеченні операційної діяльності підприємства	11
1.2. Методичні засади інтеграції систем обліку і контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві	15
1.3. Нормативно-правове забезпечення обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві	19
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКУ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ	24
2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» та особливості його діяльності	24
2.2. Оцінка ефективності бухгалтерської служби ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»	31
2.3. Практичні аспекти обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємстві	34
2.4. Напрямки удосконалення обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємстві	37
Висновки до розділу 2	40
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ	43
3.1. Стан контрольних заходів щодо наявності та руху товарно-матеріальних цінностей в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»	43
3.2. Аналітичне забезпечення системи контролю товарно-	46

матеріальних цінностей на підприємстві

3.3. Напрямки удосконалення контрольних процедур в досліджуваному підприємстві	50
Висновки до розділу 3	55
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві»

Кваліфікаційна робота містить: 71 с., 6 рис., 9 табл., 56 літературних джерел.

Об'єкт дослідження - процес закупівлі, зберігання, використання та оптимізації товарно-матеріальних цінностей в системі обліку і контролю підприємства.

Предмет дослідження - теоретичні, організаційні та методичні аспекти обліку й контролю товарно-матеріальних цінностей, а також підходи до підвищення їх ефективного використання та оптимізації на підприємстві.

Метою роботи є аналіз існуючої системи обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві та розробка рекомендацій щодо їх удосконалення з метою підвищення ефективності управління ресурсами.

Методи дослідження - аналіз і синтез теоретичних джерел, економічний аналіз, системний підхід, спостереження та узагальнення практичного досвіду, метод групування, графічний та табличний методи.

Визначено роль товарно-матеріальних цінностей у забезпеченні операційної діяльності підприємства; досліджено методичні засади інтеграції систем обліку і контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві; проаналізовано нормативно-правове забезпечення обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві. Надано організаційно-економічну характеристику ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН», визначено особливості його діяльності; надано оцінку ефективності бухгалтерської служби ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»; визначено практичні аспекти обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємстві; запропоновано напрямки удосконалення обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємстві. Досліджено стан контрольних заходів щодо наявності та руху товарно-матеріальних цінностей в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»; досліджено аналітичне забезпечення системи контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві; розроблено напрямки удосконалення контрольних процедур в досліджуваному підприємстві.

Результати дослідження рекомендовано для впровадження в діяльність ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН», м. Дніпро.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ, ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНІ ЦІННОСТІ, УДОСКОНАЛЕННЯ, ПІДПРИЄМСТВО

ABSTRACT

Topic: "Improving accounting and control of inventory values at the enterprise"

The qualification work contains: 71 pages, 6 figures, 9 tables, 56 literary sources.

The object of the study is the process of purchasing, storing, using and optimizing inventory values in the accounting and control system of the enterprise.

The subject of the study is theoretical, organizational and methodological aspects of accounting and control of inventory values, as well as approaches to increasing their effective use and optimization at the enterprise.

The purpose of the work is to analyze the existing system of accounting and control of inventory values at the enterprise and develop recommendations for their improvement to increase the efficiency of resource management.

Research methods - analysis and synthesis of theoretical sources, economic analysis, system approach, observation and generalization of practical experience, grouping method, graphic and tabular methods.

The role of inventory values in ensuring the operational activities of the enterprise is determined; methodological principles for integrating inventory accounting and control systems at the enterprise are investigated; The regulatory and legal support for accounting and control of inventory values at the enterprise is analyzed. The organizational and economic characteristics of SNACK PRODUCTION LLC are provided, the features of its activities are determined; an assessment of the effectiveness of the accounting service of SNACK PRODUCTION LLC is provided; practical aspects of accounting for inventory values at the enterprise are determined; directions for improving accounting for inventory values at the enterprise are proposed. The state of control measures regarding the availability and movement of inventory values at SNACK PRODUCTION LLC is investigated; the analytical support for the inventory control system at the enterprise is investigated; directions for improving control procedures at the enterprise under study are developed.

The results of the study are recommended for implementation in the activities of SNACK PRODUCTION LLC, Dnipro.

KEYWORDS

ACCOUNTING, CONTROL, COMMODITY AND MATERIAL VALUES, IMPROVEMENT, ENTERPRISE

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Необхідність дослідження питань удосконалення обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей зумовлена важливою роллю цих процесів у забезпеченні ефективної діяльності підприємства. Своєчасне та точне управління товарно-матеріальними цінностями є однією з ключових умов стабільної роботи будь-якої організації. У цьому контексті дана тема потребує особливої уваги та поглибленого аналізу. Важливо враховувати, що сучасні підприємства функціонують у середовищі високої динамічності та ресурсних обмежень. Тому підвищення прозорості та надійності облікових і контрольних процедур стає необхідною передумовою ефективного управління.

Питання обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей були предметом постійного інтересу науковців, однак у сучасних умовах війни їх значення набуває особливої ваги. Підприємства змушені працювати в умовах підвищених ризиків, логістичних обмежень та необхідності швидко реагувати на зміни. Саме тому розробка та впровадження заходів щодо оптимізації управління товарно-матеріальними цінностями стає критично важливою для підтримання безперебійної діяльності. Облік виступає ключовим джерелом достовірної інформації про рух і стан ресурсів. Ефективний контроль у поєднанні з якісним обліком створює синергію, що підсилює можливості менеджменту у прийнятті обґрунтованих рішень. Удосконалення цих процесів сприяє мінімізації втрат і підвищенню раціональності використання матеріальних ресурсів. Також це зміцнює стійкість підприємства до зовнішніх викликів та непередбачуваних ситуацій. Отже, тема є актуальною як у теоретичному, так і практичному вимірі.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є аналіз існуючої системи обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві та розробка рекомендацій щодо їх удосконалення з метою підвищення ефективності управління ресурсами.

Для досягнення мети в кваліфікаційні роботі було поставлено і виконано наступні завдання:

- визначити роль товарно-матеріальних цінностей у забезпеченні операційної діяльності підприємства;
- дослідити методичні засади інтеграції систем обліку і контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві;
- проаналізувати нормативно-правове забезпечення обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві;
- дослідити організаційно-економічну характеристику ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» та визначити особливості його діяльності;
- надати оцінку ефективності бухгалтерської служби ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»;
- визначити практичні аспекти обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємстві;
- запропонувати напрямки удосконалення обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємстві;
- дослідити стан контрольних заходів щодо наявності та руху товарно-матеріальних цінностей в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»;
- дослідити аналітичне забезпечення системи контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві;
- розробити напрямки удосконалення контрольних процедур в досліджуваному підприємстві.

Об'єктом дослідження є процес закупівлі, зберігання, використання та оптимізації товарно-матеріальних цінностей в системі обліку і контролю підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні, організаційні та методичні аспекти обліку й контролю товарно-матеріальних цінностей, а також підходи до підвищення їх ефективного використання та оптимізації на підприємстві.

Методи дослідження. Серед методів дослідження слід виділити наступні: аналіз і синтез теоретичних джерел (для вивчення наукових

підходів до обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей і формування теоретичної бази дослідження), економічний аналіз (для оцінки ефективності використання товарно-матеріальних цінностей на підприємстві), системний підхід (для комплексного дослідження взаємозв'язку між процесами закупівлі, зберігання, використання та контролю товарно-матеріальних цінностей), спостереження та узагальнення практичного досвіду (для оцінки стану обліку й контролю на досліджуваному підприємстві та виявлення проблемних місць), метод групування (для класифікації товарно-матеріальних цінностей в АВС-аналізі), графічний та табличний методи (для наочної демонстрації результатів дослідження та виявлених тенденцій).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в удосконаленні підходів для підвищення ефективності обліку і контролю товарно-матеріальними цінностями в контексті оптимізації процесу їх закупівлі, зберігання та використання для потреб управління на підприємстві. Основні положення наукової новизни представлено наступним чином:

удосконалено:

- організаційні засади управлінського обліку товарно-матеріальних цінностей шляхом розробки форми узагальнення фактичних залишків, планових потреб і норм витрат, що дозволяє оперативно коригувати запаси, забезпечувати безперебійну роботу виробництва та підвищувати точність планування матеріальних ресурсів;

- методичний підхід до контролю закупівель товарно-матеріальних цінностей у частині розробленого алгоритму узгодження потреб виробничого відділу та закупівельного відділу з інтеграцією АВС-аналізу, що забезпечує визначення пріоритетності матеріалів за їхньою собівартістю та критичністю, підвищує точність планування закупівель і скорочує ризики дефіциту або надлишкових запасів;

набуло подальшого розвитку:

- документальне забезпечення контролю товарно-матеріальних цінностей через впровадження відомості контролю узгодження закупівель, яка фіксує фактичні показники постачання, пріоритети матеріалів за АВС-аналізом та відповідність узгодження виробничим і фінансовим вимогам, що підвищує точність обліку, оперативність контролю та обґрунтованість управлінських рішень.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні наукові положення, висновки та пропозиції було представлено для обговорення на ІХ Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств» (м. Дніпро, ДДАЕУ, 8-9 травня 2025 р.), III Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи» (м. Дніпро, ДДАЕУ, 22-23 жовтня 2025 р.).

Публікації. Основні положення кваліфікаційної роботи представлені у 3 наукових працях, зокрема, 1 наукова стаття у співавторстві – у фаховому виданні (внесок автора полягає в описі практичних аспектів обліку процесів постачання та витрачання запасів, їх ролі у забезпеченні точності, достовірності, прозорості й своєчасності облікових даних та контролю запасів на підприємстві) та 2 тези доповіді – у збірниках матеріалів науково-практичної конференції.

Структура і обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 56 найменувань. Загальний обсяг роботи складає 71 сторінку комп'ютерного тексту, робота містить 9 таблиць та 6 рисунків

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ

1.1. Роль товарно-матеріальних цінностей у забезпеченні операційної діяльності підприємства

У сучасних умовах високої конкуренції та нестабільного ринкового середовища, раціональне управління товарно-матеріальними цінностями стає важливою передумовою для зниження витрат і забезпечення гнучкості підприємства. Товарно-матеріальні цінності формують основу виробничого процесу, визначають собівартість продукції та впливають на терміни виконання зобов'язань перед споживачами. Неоптимальний рівень запасів призводить до простоїв, перевитрат, втрат від псування та заморожування капіталу. Водночас ефективне управління товарно-матеріальними цінностями сприяє підвищенню прибутковості, оборотності активів і загальної конкурентоспроможності підприємства.

Товарно-матеріальні цінності відіграють фундаментальну роль у забезпеченні операційної діяльності підприємства, оскільки саме вони формують матеріальну основу виробництва, обслуговування і реалізації продукції. Підтримуємо думку фахівців Рубан Л.О. та Яковенко Т.І., що «для здійснення господарської діяльності підприємствами всіх форм власності та галузей економіки використовуються виробничі запаси, які є найбільш важливою та значною частиною активів підприємства» [45]. Фахівці Літвінова В. та Блігадир М. акцентують, що «запаси підприємства є важливою складовою його ефективної діяльності, оскільки вони забезпечують безперервність виробничих процесів та здатність задовольняти попит на продукцію» [24]. На думку вчених, запаси «виконують множинні функції, включаючи забезпечення виробництва, реалізацію товарів та послуг, а також збереження фінансової стабільності компанії» [24].

Усі процеси, пов'язані з виготовленням товарів або наданням послуг, передбачають використання певних ресурсів — сировини, матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих, пального, тари тощо. Погоджуємось з думкою вчених Ізмайлова Я.О. та Свірко С.В., що «для будь-яких підприємств ефективно та раціональне використання запасів набуває важливого значення в процесі пошуку шляхів зниження собівартості продукції, а також збільшення обсягів виробництва» [11]. Товарно-матеріальні цінності є одним з головних елементів оборотних активів, що беруть участь у кругообігу капіталу (рис. 1.1). Відповідно, наявність і ефективне управління цими ресурсами безпосередньо впливають на стабільність і результативність діяльності підприємства.

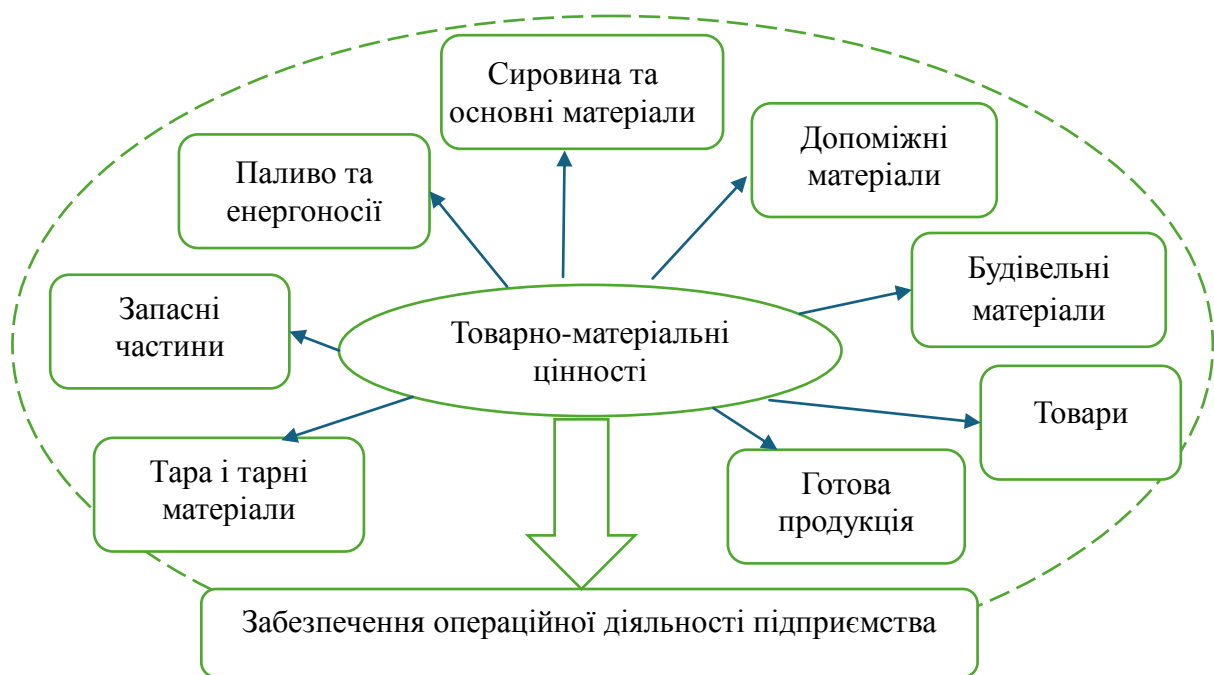

Рис. 1.1. Склад товарно-матеріальних цінностей на підприємстві

На думку фахівчині Ковальнової Т.В., «для успішної діяльності підприємствам слід налагодити внутрішні та зовнішні матеріальні потоки таким чином, щоб фінансове та інформаційне забезпечення сприяло зменшенню витрат» [16]. Грошові кошти, інвестовані у закупівлю матеріалів,

перетворюються у запаси, які потім використовуються у виробничому процесі, перетворюючись у готову продукцію, а в подальшому — знову у грошові надходження від реалізації. Отже, матеріальні ресурси виступають невід'ємною частиною операційного циклу і безпосередньо впливають на його тривалість та ефективність. Наявність оптимального обсягу товарно-матеріальних цінностей дає змогу забезпечити ритмічну і безперебійну роботу підприємства, уникати зупинок виробництва, дотримуватись графіків постачання продукції споживачам та оперативно реагувати на зміни в кон'юктурі ринку.

Забезпечення підприємства необхідними товарно-матеріальними цінностями на кожному етапі діяльності є критично важливою умовою збереження операційної стійкості. Якщо запаси формуються без урахування реальної потреби, це може призвести до перевантаження складів, заморожування обігових коштів, підвищення витрат на зберігання та втрати через псування, моральне старіння або зниження якості. Натомість нестача матеріальних ресурсів спричиняє перебої у виробництві, невиконання контрактних зобов'язань, втрату клієнтів і недоотримання прибутку. Таким чином, ефективне управління товарно-матеріальними цінностями має бути орієнтоване на дотримання балансу між достатнім рівнем забезпечення виробництва і мінімізацією витрат, пов'язаних із зберіганням та обслуговуванням запасів.

У сучасних умовах зростаючої конкуренції, нестабільності постачань та зростання витрат, управління товарно-матеріальними цінностями виходить за межі виключно складського обліку. Воно перетворюється на стратегічну функцію, що охоплює планування потреб, логістичне забезпечення, контроль обсягів використання ресурсів та аналіз їх впливу на фінансові результати. Зокрема, значна частина собівартості продукції формується саме за рахунок матеріальних витрат, а тому ефективність використання товарно-матеріальних цінностей безпосередньо визначає рівень прибутковості підприємства. Надмірні витрати матеріалів, втрати під час зберігання чи

транспортування, нераціональне розміщення запасів — усе це призводить до зниження економічної ефективності діяльності.

Роль товарно-матеріальних цінностей у діяльності підприємства узагальнена в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Роль товарно-матеріальних цінностей у діяльності підприємства

Сфера впливу	Роль ТМЦ	Наслідки ефективного управління	Наслідки неефективного управління
Виробничий процес	Забезпечують безперервність і ритмічність виробництва	Стабільне виконання виробничих планів, відсутність простоїв	Зупинка виробництва, недовиконання замовлень
Фінансові результати	Впливають на структуру собівартості та прибуток	Зменшення витрат, збільшення прибутковості	Зростання витрат, зниження рентабельності
Оборотність капіталу	Формують значну частку оборотних активів, впливають на грошовий обіг	Прискорення оборотності, зменшення потреби в кредитуванні	Замороження капіталу, уповільнення фінансових потоків
Логістика і постачання	Є ключовим елементом логістичного ланцюга	Оптимізація постачань, зменшення витрат на зберігання і транспортування	Надлишкові або дефіцитні запаси, логістичні збої
Управлінський облік та аналітика	Служать джерелом інформації для прийняття управлінських рішень	Прозора аналітика, ефективне планування і прогнозування	Відсутність контролю, помилкові управлінські рішення
Клієнтський сервіс	Визначають здатність підприємства виконувати замовлення вчасно і в повному обсязі	Високий рівень обслуговування клієнтів, зростання лояльності	Втрата клієнтів, порушення контрактних зобов'язань

Важливо також враховувати, що товарно-матеріальні цінності — це не лише фізичні активи, а й об'єкт управлінського контролю та аналітики. Вони є носіями важливої інформації про внутрішні процеси підприємства. Вивчення динаміки запасів, їхньої оборотності, частоти поповнення чи використання дозволяє робити висновки про ефективність логістичних і

виробничих рішень. У цьому контексті велике значення мають сучасні інформаційні системи, що забезпечують інтеграцію даних про закупівлі, складування, виробництво та реалізацію продукції. Використання цифрових рішень дає можливість не лише автоматизувати облік товарно-матеріальних цінностей, а й підвищити рівень аналітики, прогнозування потреб та управлінської звітності.

Управління товарно-матеріальними цінностями має бути засноване на точному обліку, достовірній інформації, постійному моніторингу та обґрунтованому плануванні. У разі відсутності належного контролю зростає ризик як прямих матеріальних втрат, так і фінансових — через неефективне використання ресурсів. Окрім того, неправильне формування запасів може викликати каскадні наслідки у вигляді зриву термінів виробництва, збільшення витрат на термінове постачання, втрати ділової репутації та конкурентних позицій.

Отже, товарно-матеріальні цінності є критично важливим елементом операційної діяльності підприємства. Їх ефективне використання забезпечує безперервність виробництва, зниження витрат, підвищення прибутковості та конкурентоспроможності. Наявність інтегрованої системи управління товарно-матеріальними цінностями, яка дозволяє об'єднати функції обліку, контролю, планування та аналітики, є однією з умов досягнення стратегічної та операційної ефективності підприємства у сучасних умовах господарювання.

1.2. Методичні засади інтеграції систем обліку і контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві

Інтеграція систем обліку і контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві є важливим інструментом забезпечення ефективного управління матеріальними ресурсами, оптимізації витрат та підвищення прозорості

операційної діяльності. У сучасних умовах, коли господарське середовище характеризується динамічністю, високою конкуренцією та необхідністю прийняття оперативних управлінських рішень, потреба в скоординованому функціонуванні облікових і контрольних механізмів зростає.

Вчені акцентують увагу на важливості побудови ефективної обліково-контрольної системи наявності та руху товарно-матеріальних цінностей на підприємстві. Вчені Бондаренко О. М. та Тітаренко А. Д. наголошують, що «такі оборотні активи, як запаси, посідають важливе місце в структурі активів будь-якого підприємства, а від правильної організації їх обліку залежить фінансовий результат компанії» [3]. Підтримуємо думку фахівчині Ковальнової Т. В., адже «облік допомагає встановити оптимальний рівень запасів, виявити можливі ризики та проблеми в постачанні, планувати та контролювати витрати» [16]. Доцільним є твердження фахівців Нечипорук Н. В., Фесун І. Ю., Абрамової О. С. та Аванесової Н. Е., « контроль за сумлінним веденням обліку та складанням фінансової звітності покликаний здійснювати аудит, а на підприємстві перевірка обліку запасів є надважливою, оскільки товарно-матеріальні цінності є основою діяльності» [34].

Методичні засади інтеграції передбачають поєднання підходів, інструментів та процедур, які забезпечують єдність даних, процесів і регламентів у межах системи управління товарно-матеріальними цінностями. Підтримуємо думку вчених Орлової В.М., Мазіашвілі А.Р. та Шепель К.К., що «вирішення проблеми ефективного використання запасів вимагає повної, об'єктивної, своєчасної і достовірної інформації про їх надходження та використання» [36]. Доцільною є думка фахівців Бабенко Л. В., Васильєвої В. Г., Коновалової О. В., що «саме бухгалтерський облік має забезпечити контроль за залишками, надходженням і витратами виробничих запасів на складі, що є важливою умовою для забезпечення збереження власності підприємства» [1].

Основним принципом інтеграції є узгодженість між бухгалтерським, податковим, управлінським і складським обліком, що дозволяє уникнути

дублювання інформації, зменшити обсяг рутинної роботи та мінімізувати помилки, пов'язані з людським фактором. Для ефективного управління товарно-матеріальними цінностями на підприємстві важливо не лише налагодити облік, а й забезпечити його узгодженість між усіма структурними підрозділами. Структура елементів інтеграції обліку і контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві наведена в таблиці 1.2.

Таблиця 2.1

Структура елементів інтеграції обліку і контролю ТМЦ на підприємстві

Елемент обліково-контрольної системи	Зміст, взаємозв'язок та роль
Формування первісної вартості запасів	На етапі надходження запасів важливо правильно визначити їх первісну вартість, що напряму пов'язано з обліком постачання, оформленням первинної документації та вибором методу списання. Це забезпечує основу для точного розрахунку собівартості та коректного облікового відображення.
Документальне оформлення операцій	Якісне документальне оформлення операцій із ТМЦ є ключовим для аналітичного обліку та реалізації внутрішнього контролю. Воно гарантує достовірність інформації, мінімізує ризики помилок і створює підґрунтя для подальшої облікової узгодженості.
Аналітичний облік запасів	Забезпечення аналітичного обліку неможливе без зв'язку з фактичними даними зі складу та управлінськими системами. Деталізація інформації у розрізі номенклатури, місць зберігання тощо сприяє оперативному контролю та ефективному управлінню.
Метод оцінки виходу запасів	Обраний метод списання (FIFO, середньозважена вартість тощо) повинен бути узгоджений з обліковою політикою підприємства і системою калькуляції. Це формує логічну послідовність облікових процедур та забезпечує узгодженість з фінансовою звітністю.
Інтеграція облікових і складських систем	Синхронізація бухгалтерських і складських даних охоплює всі етапи руху ТМЦ: надходження, зберігання, списання. Така інтеграція забезпечує цілісність інформації в реальному часі, зменшує дублювання операцій та підвищує загальну ефективність обліку.
Внутрішній контроль за рухом запасів	Система контролю, що охоплює рух ТМЦ, тісно пов'язана з аналітичним і синтетичним обліком, а також з проведенням інвентаризацій. Вона підвищує прозорість облікових процесів, знижує ризики викривлення даних і підтримує надійність звітності.
Інвентаризація запасів	Проведення інвентаризації здійснюється на основі порівняння фактичних залишків із даними первинного, аналітичного та звітного обліку. Це дозволяє актуалізувати облікову інформацію та гарантувати реальне відображення стану запасів у звітності.

Облік витрачання запасів	Процеси списання ТМЦ мають базуватись на достовірних даних щодо первісної вартості, методу списання та дотримання норм витрат. Це прямо впливає на точність формування собівартості продукції та фінансовий результат підприємства.
--------------------------	---

Інтеграція облікових і контрольних процесів потребує чітко визначених методичних елементів, які взаємопов'язані між собою та формують єдину інформаційну систему. У практичній площині це означає необхідність гармонізації облікових процедур, документації, методів оцінки та інструментів контролю. Кожен із таких елементів виконує окрему функцію, але лише в комплексі вони забезпечують достовірність і повноту облікової інформації. Взаємозв'язок складових систем обліку і контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві має забезпечити прозорість, своєчасність, точність достовірність інформаційного контенту для потреб ефективного управління матеріальними ресурсами підприємства.

Інтеграція систем обліку і контролю також вимагає налаштування чіткої структури доступу до даних, що дозволяє забезпечити розмежування повноважень та уникнути несанкціонованих змін. Це є важливою умовою для збереження достовірності інформації та запобігання фінансовим порушенням. Крім того, методичні засади інтеграції мають включати елементи аналітики — формування системи показників, які дозволяють оцінювати ефективність управління товарно-матеріальними цінностями. До таких показників належать: оборотність запасів, середній строк зберігання, частка надлишкових або неходових запасів, рівень втрат під час зберігання тощо. Регулярний моніторинг цих показників дозволяє оперативно виявляти проблеми у системі обліку і контролю та своєчасно реагувати на них.

Таким чином, методична інтеграція систем обліку і контролю є важливим інструментом раціонального управління товарно-матеріальними цінностями. Методичні засади інтеграції систем обліку і контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві ґрунтуються на поєднанні автоматизації, регламентування внутрішніх процедур, забезпечення цілісності інформації та впровадження аналітичного інструментарію. Їх реалізація

сприяє підвищенню ефективності управління матеріальними ресурсами, зниженню ризиків втрат та забезпеченню якісної інформаційної підтримки для прийняття управлінських рішень.

1.3. Нормативно-правове забезпечення обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві

Нормативно-правове забезпечення обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві становить систему законодавчих та нормативних актів, що регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, зберігання, використання та інвентаризації матеріальних ресурсів. Ця система створена з метою забезпечення достовірності облікових даних, ефективного управління ресурсами та запобігання можливим порушенням. Контроль за наявністю та збереженням товарно-матеріальних цінностей здійснюється як через систему бухгалтерського обліку, так і за допомогою внутрішнього аудиту, інвентаризації, матеріальної відповідальності працівників. Нормативно-правове регулювання обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві узагальнено на рис. 1.2.

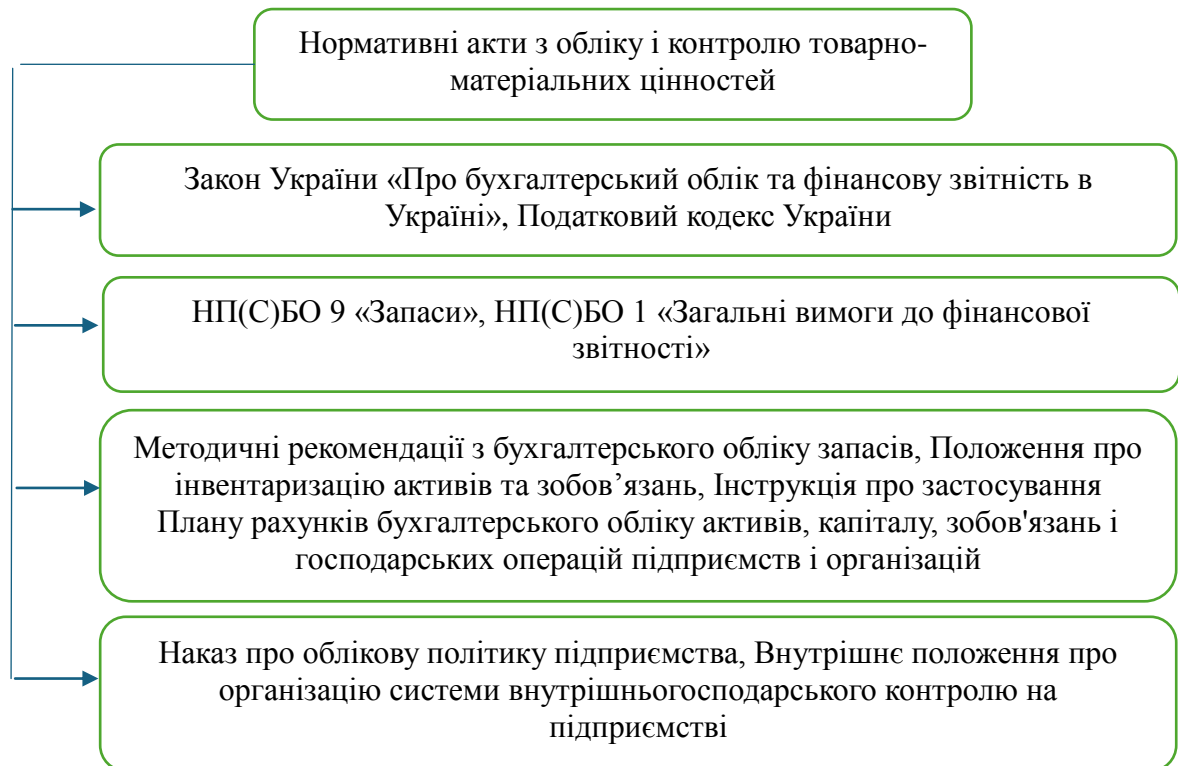

Рис. 1.2. Нормативно-правове регулювання обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві

Закони відіграють ключову роль у нормативному регулюванні, оскільки визначають загальні принципи та вимоги до обліку і контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємствах. Вони встановлюють обов'язкові правила для всіх суб'єктів господарювання, забезпечуючи єдність підходів та правову відповідальність. Завдяки законам забезпечується правова основа для розробки підзаконних актів і внутрішніх нормативних документів підприємств. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [42] визначає загальні принципи ведення бухгалтерського обліку на підприємствах незалежно від форм власності, у тому числі порядок обліку матеріально-виробничих запасів. Податковий кодекс України [38] містить норми щодо оподаткування операцій з товарно-матеріальними цінностями, а також регламентує вимоги до первинних документів, що підтверджують здійснення господарських операцій.

Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку встановлюють єдині правила ведення обліку та формування фінансової звітності в Україні та деталізують вимоги законодавства та забезпечують узгодженість і порівнянність облікових даних між підприємствами. НП(С)БО є основою для правильного відображення господарських операцій, зокрема з обліку товарно-матеріальних цінностей. Зокрема, НП(С)БО 9 «Запаси» [32] регулює порядок визнання, оцінки, обліку та відображення в обліку запасів (у тому числі сировини, матеріалів, готової продукції). НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [31] встановлює загальні підходи до формування та подання фінансової звітності, у якій відображаються дані про товарно-матеріальні цінності.

Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів [31] містять детальні роз'яснення щодо організації обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємствах різних форм власності. Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань [39] визначає порядок проведення інвентаризації матеріальних цінностей. Інструкція про застосування Плану рахунків [12] регламентує облік товарно-матеріальних цінностей шляхом визначення відповідних рахунків, зокрема класу 2 «Запаси». Вона встановлює порядок відображення надходження, руху, списання та зберігання товарно-матеріальних цінностей на рахунках бухгалтерського обліку.

Локальні нормативні акти на підприємстві необхідні для конкретизації загальних вимог законодавства та адаптації їх до специфіки діяльності підприємства. Вони забезпечують чітку організацію обліку та контролю, зокрема щодо обігу товарно-матеріальних цінностей, і встановлюють відповідальність працівників за виконання встановлених процедур. Зокрема, Наказ про облікову політику підприємства має важливе значення для організації обліку товарно-матеріальних цінностей, оскільки визначає обрані підприємством методи оцінки запасів, принципи визнання, класифікації та списання товарно-матеріальних цінностей, що забезпечує послідовність та обґрунтованість облікових процедур. Наказ також встановлює відповідальних

осіб за ведення обліку товарно-матеріальних цінностей та порядок документообігу. Внутрішнє положення про організацію системи внутрішньогосподарського контролю регламентує механізми контролю за збереженням, рухом і використанням товарно-матеріальних цінностей на підприємстві. Це положення визначає форми і методи перевірок, періодичність інвентаризацій та дії при виявленні відхилень або нестач.

Отже, нормативно-правове забезпечення обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві є ключовим елементом ефективної організації бухгалтерського обліку. Законодавчі та нормативні акти формують єдину правову основу для ведення обліку товарно-матеріальних цінностей. Вони регламентують правила визнання, оцінки, документального оформлення та контролю запасів. Важливу роль відіграють і внутрішні нормативні документи підприємства, зокрема наказ про облікову політику та положення про внутрішньогосподарський контроль. Саме завдяки їх наявності забезпечується відповідність облікових процедур вимогам законодавства та специфіці діяльності підприємства. Сукупність зовнішніх і внутрішніх нормативних актів сприяє прозорості, достовірності та контрольованості операцій з товарно-матеріальними цінностями.

Висновки до розділу 1

1. Товарно-матеріальні цінності формують основу виробничого процесу, визначають собівартість продукції та впливають на терміни виконання зобов'язань перед споживачами. Усі процеси, пов'язані з виготовленням товарів або наданням послуг, передбачають використання певних ресурсів — сировини, матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих, пального, тари тощо. Неоптимальний рівень запасів призводить до простоїв, перевитрат, втрат від псування та заморожування капіталу. Товарно-матеріальні цінності відіграють фундаментальну роль у забезпеченні

операційної діяльності підприємства, оскільки саме вони формують матеріальну основу виробництва, обслуговування і реалізації продукції.

2. Товарно-матеріальні цінності є одним з головних елементів оборотних активів, що беруть участь у кругообігу капіталу, і є критично важливим елементом операційної діяльності підприємства. Їх ефективне використання забезпечує безперервність виробництва, зниження витрат, підвищення прибутковості та конкурентоспроможності. Наявність інтегрованої системи управління товарно-матеріальними цінностями, яка дозволяє об'єднати функції обліку, контролю, планування та аналітики, є однією з умов досягнення стратегічної та операційної ефективності підприємства у сучасних умовах господарювання.

3. У сучасних умовах, коли господарське середовище характеризується динамічністю, високою конкуренцією та необхідністю прийняття оперативних управлінських рішень, потреба в скоординованому функціонуванні облікових і контрольних механізмів зростає. Інтеграція облікових і контрольних процесів потребує чітко визначених методичних елементів, які взаємопов'язані між собою та формують єдину інформаційну систему. Методичні засади інтеграції передбачають поєднання підходів, інструментів та процедур, які забезпечують єдність даних, процесів і регламентів у межах системи управління товарно-матеріальними цінностями.

4. Методична інтеграція систем обліку і контролю є важливим інструментом раціонального управління товарно-матеріальними цінностями. Методичні засади інтеграції систем обліку і контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві ґрунтуються на поєднанні автоматизації, регламентування внутрішніх процедур, забезпечення цілісності інформації та впровадження аналітичного інструментарію. Їх реалізація сприяє підвищенню ефективності управління матеріальними ресурсами, зниженню ризиків втрат та забезпеченню якісної інформаційної підтримки для прийняття управлінських рішень.

5. Нормативно-правове забезпечення обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві є ключовим елементом ефективної організації бухгалтерського обліку. Законодавчі та нормативні акти формують єдину правову основу для ведення обліку товарно-матеріальних цінностей. Вони регламентують правила визнання, оцінки, документального оформлення та контролю запасів. Важливу роль відіграють і внутрішні нормативні документи підприємства, зокрема наказ про облікову політику та положення про внутрішньогосподарський контроль. Саме завдяки їх наявності забезпечується відповідність облікових процедур вимогам законодавства та специфіці діяльності підприємства. Сукупність зовнішніх і внутрішніх нормативних актів сприяє прозорості, достовірності та контрольованості операцій з товарно-матеріальними цінностями.

РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКУ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» та особливості його діяльності

Товариство з обмеженою відповідальністю «СНЕК ПРОДАКШН» є сучасним підприємством харчової промисловості, що розташоване у місті Дніпро. Підприємство було зареєстроване у 2014 році та функціонує у формі товариства з обмеженою відповідальністю. Основний вид діяльності за класифікатором КВЕД – перероблення та консервування риби, ракоподібних і молюсків, однак фактично основна спеціалізація підприємства зосереджена у виробництві снекової продукції, зокрема сухариків, чіпсів, кукурудзяних паличок, горіхів, насіння та інших харчових виробів швидкого споживання. Власна торгова марка «Snack Production» відома на українському ринку та представлена у більшості торговельних мереж країни.

Підприємство має розвинену виробничу інфраструктуру, оснащену сучасним обладнанням, що забезпечує високу продуктивність та стабільну якість продукції. Це дозволяє ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» утримувати лідерські позиції на вітчизняному ринку снеків і розвивати експортну діяльність. Компанія акцентує, що обладнання на її виробництві — сучасне, автоматизоване та не має аналогів в Україні. Компанія бере участь у формуванні регіонального експортного потенціалу Дніпропетровської області, постачаючи свою продукцію не лише на внутрішній, а й на зовнішні ринки.

Завдяки продуманій стратегії розвитку, інноваційним технологіям та орієнтації на споживача ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» продовжує зміцнювати свої позиції на ринку харчової продукції. Компанія демонструє сталий ріст обсягів виробництва та прибутковості, активно розширює асортимент,

вдосконалює технологічні процеси й підтримує конкурентоспроможність своєї продукції на рівні провідних європейських виробників. Компанія представляє низку брендів, що охоплюють різні сегменти снекової продукції (рис. 2.1). Портфель брендів охоплює практично всі важливі сегменти снекового ринку: насіння, горіхи, чіпси, хлібні снеки/грінки, морепродукти-снеки. Це дає можливість максимально використати виробничі потужності та диверсифікувати ризики.

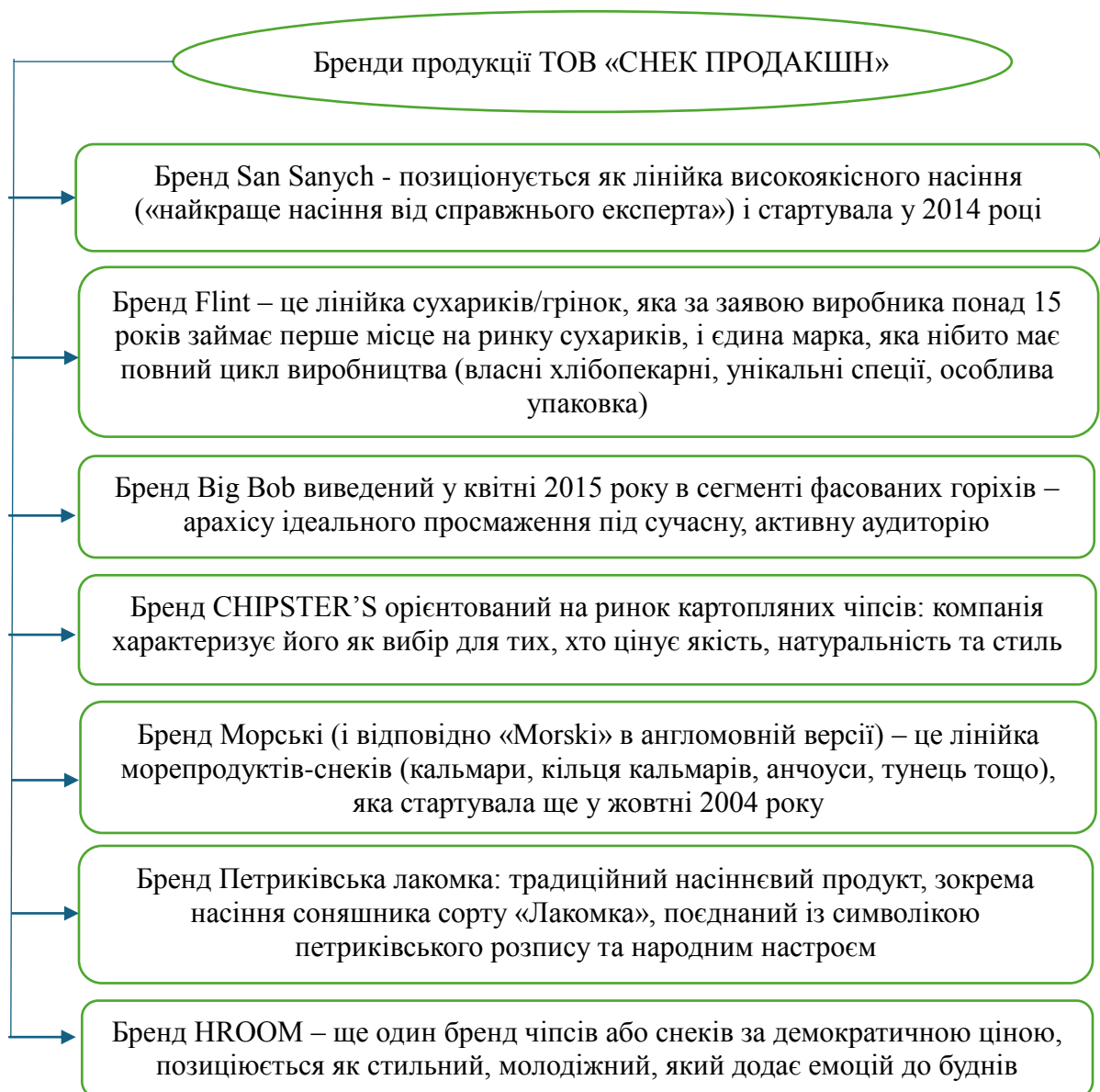

Рис. 2.1. Портфель брендів продукції ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»

Керівництво підприємства здійснює Пшенична Олена Павлівна. У штаті компанії працює близько трьохсот п'ятдесяти осіб, що забезпечує ефективну організацію виробничих процесів, логістики та збуту. Організаційна структура підприємства побудована за функціональним принципом і включає виробничі, комерційні, фінансові, маркетингові та адміністративні підрозділи. Такий підхід забезпечує чіткий розподіл відповідальності, оперативне прийняття управлінських рішень і високу ефективність роботи.

Проаналізуємо економічні показники діяльності досліджуваного підприємства. Оцінку та структуру майна ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» за період 2020-2024 рр. наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Оцінка та структура майна ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»

Види активів (майна) та пасивів (капіталу)	2020р.	2021р.	2022р.	2023р.	2024 р.	Відношення у % 2024 р. до 2020 р.
Майно - усього	777575,0	891475,0	1280028,0	1026305,0	1334101,0	171,57
Необоротні активи	51320,0	58837,4	84481,8	67736,1	69373,3	135,18
Основні засоби	52341,6	44025,3	52341,6	44025,3	52341,6	111,02
Оборотні активи	726255,1	832637,7	1195546,2	958568,9	1264727,7	174,14
Запаси	435442,0	499226,0	716815,7	574730,8	760437,6	174,64
Поточна дебіторська заборгованість	225496,8	258527,8	371208,1	297628,5	320184,2	141,99
Гроші, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції	65316,3	74883,9	107522,4	86209,6	184105,9	281,87
Капітал- усього	777575,0	891475,0	1280028,0	1026305,0	1334101,0	171,57
Власний капітал	53686,0	76530,0	180936,0	299310,0	454139,0	845,92
Зареєстрований (пайовий) капітал	10134,0	10134,0	10134,0	10134,0	10134,0	100,00
Поточні зобов'язання	723889,0	804811,0	1088958,0	716861,0	869828,0	120,16

У період із 2020 по 2024 рік діяльність ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» характеризується загальною тенденцією зростання обсягів майна та капіталу,

що свідчить про розширення господарської діяльності підприємства та нарощення його фінансового потенціалу. Загальна вартість майна збільшилася на 71,57 %, що зумовлено передусім суттєвим приростом оборотних активів. Саме вони становлять основну частку активів компанії, і їхній обсяг зріс у 1,74 рази, що свідчить про підвищення обсягів виробництва, збільшення запасів сировини та готової продукції, а також про розширення товарообігу. Зростання запасів на 74,64 % підтверджує інтенсивнішу виробничу діяльність, хоча може свідчити і про певне накопичення нереалізованої продукції.

Дебіторська заборгованість підвищилася на 41,99 %, що може бути наслідком збільшення обсягів продажів із відстрочкою платежу, але водночас свідчить про уповільнення надходження коштів від контрагентів. Найбільш динамічно зросли грошові кошти та їх еквіваленти — у 2,82 рази, що є позитивною ознакою підвищення ліквідності та фінансової стійкості підприємства.

Необоротні активи збільшилися лише на 35,18 %, а основні засоби — на 11,02 %, що свідчить про обмежене оновлення або модернізацію виробничих потужностей. Це може пояснюватися тим, що підприємство спрямовувало ресурси переважно на забезпечення оборотного капіталу, необхідного для поточної діяльності, а не на інвестиції у довгострокові активи.

У структурі пасивів спостерігається позитивна тенденція — суттєве зростання власного капіталу у 8,46 рази. Це свідчить про нарощення фінансової незалежності підприємства, зростання прибутковості та акумулювання нерозподіленого прибутку. Водночас зареєстрований капітал залишався незмінним, що означає відсутність додаткових внесків учасників. Поточні зобов'язання зросли лише на 20,16 %, тобто значно повільніше, ніж власний капітал, що вказує на покращення структури джерел фінансування та зниження рівня фінансових ризиків.

Отже, у 2020–2024 рр. підприємство демонструє стійке зростання активів і капіталу, підвищення ліквідності та поліпшення фінансової стабільності. Основними факторами таких змін стали збільшення обсягів оборотних активів, нарощення запасів і грошових коштів, а також зміцнення власного капіталу за рахунок прибуткової діяльності.

Ефективність діяльності ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» доцільно оцінити за показниками доходу від реалізації продукції та прибутку від діяльності, динаміку яких за період 2020-2024 рр. візуалізовано на рис. 2.2.

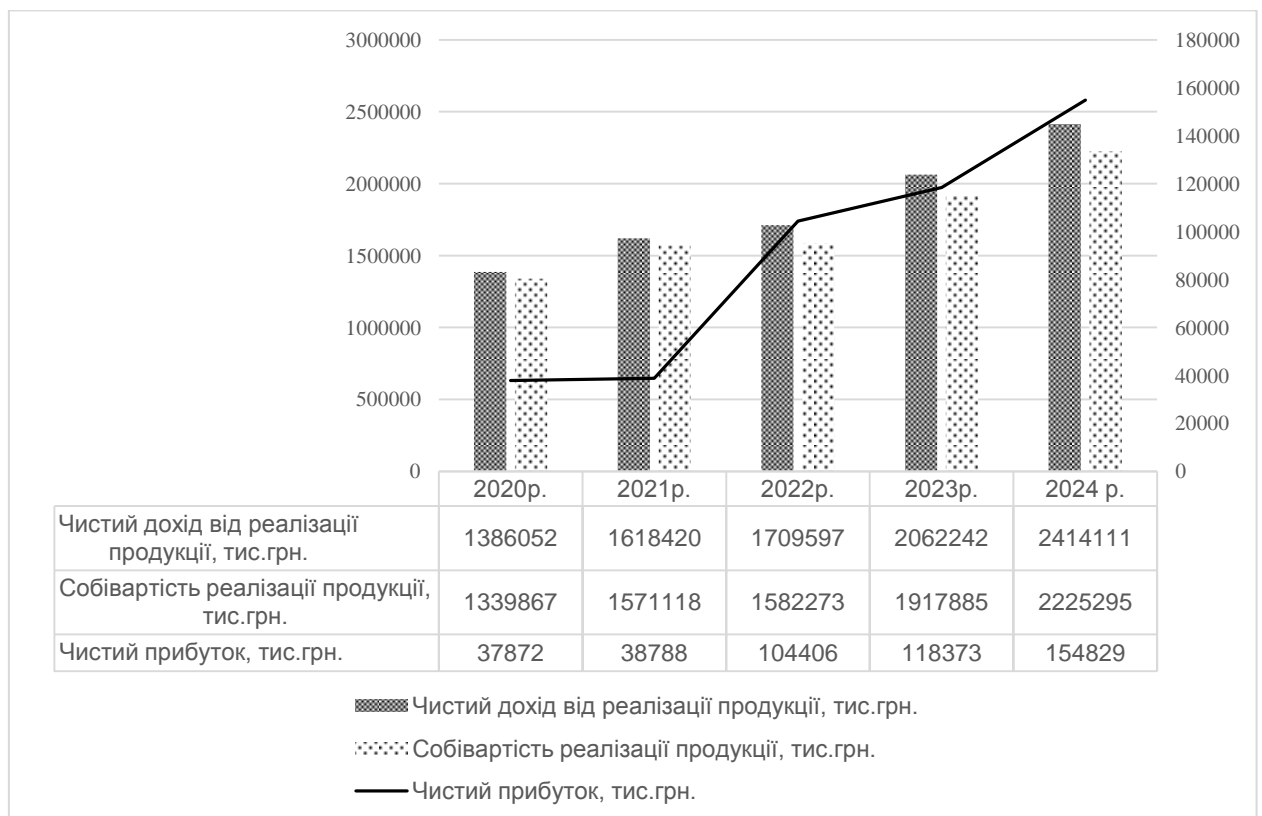

Рис. 2.2. Динаміка ефективності діяльності ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»

У період 2020–2024 рр. фінансові результати діяльності ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» демонструють чітку тенденцію зростання масштабів виробництва та підвищення ефективності роботи підприємства. Чистий дохід від реалізації продукції за п'ять років збільшився на 74,17 %, що свідчить про розширення ринків збуту, зростання обсягів продажів та ймовірне підвищення цін на продукцію. Найбільш інтенсивне зростання доходу

спостерігається у 2023–2024 рр., коли підприємство досягло рівня понад 2,4 млрд грн, що вказує на активізацію ділової діяльності та зміцнення конкурентних позицій на ринку.

Паралельно із зростанням доходу збільшувалася й собівартість реалізованої продукції — на 66,08 %. Така динаміка є закономірною за умов розширення виробництва, подорожчання сировини, енергоносіїв та зростання витрат на оплату праці. Однак темпи зростання собівартості є нижчими, ніж темпи зростання доходу, що свідчить про підвищення рентабельності виробництва та ефективніше управління витратами.

Найяскравішим свідченням покращення фінансового стану є динаміка чистого прибутку, який за аналізований період зріс більш ніж у чотири рази — на 308,82 %. Такий результат відображає не лише зростання обсягів реалізації, але й оптимізацію витрат, поліпшення структури асортименту та ефективну політику ціноутворення. Після помірною приросту прибутку у 2021 р. підприємство демонструє стійку тенденцію до зростання прибутковості, досягаючи у 2024 р. 154,8 млн грн, що є найвищим показником за п'ятирічний період.

Отже, у 2020–2024 рр. діяльність ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» характеризується значним підвищенням фінансових результатів. Зростання доходів випереджає збільшення витрат, що забезпечило суттєве підвищення чистого прибутку та свідчить про ефективне використання ресурсів, зміцнення позицій на ринку та стабільний розвиток підприємства. Зазначена тенденція формує відповідний рівень платоспроможності підприємства, що знаходить відображення в показниках ліквідності та рентабельності (рис. 2.3).

Упродовж 2020–2024 рр. спостерігається чітка позитивна тенденція у динаміці показників платоспроможності ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН». Рентабельність діяльності зросла з 2,73 % у 2020 р. до 6,41 % у 2024 р., що свідчить про підвищення ефективності використання ресурсів і зростання прибутковості підприємства. Коефіцієнт покриття також поступово

збільшився з 1,00 до 1,45, що відображає покращення здатності компанії своєчасно виконувати поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. Аналогічно, коефіцієнт загальної платоспроможності підвищився з 1,07 до 1,53, що вказує на зміцнення фінансової стійкості та зростання частки власного капіталу у структурі фінансування. Такі зміни можуть бути наслідком підвищення обсягів реалізації, оптимізації витрат та більш раціонального управління активами і зобов'язаннями. Загалом, підприємство демонструє стабільне покращення фінансового стану та підвищення своєї здатності забезпечувати платоспроможність у довгостроковій перспективі.

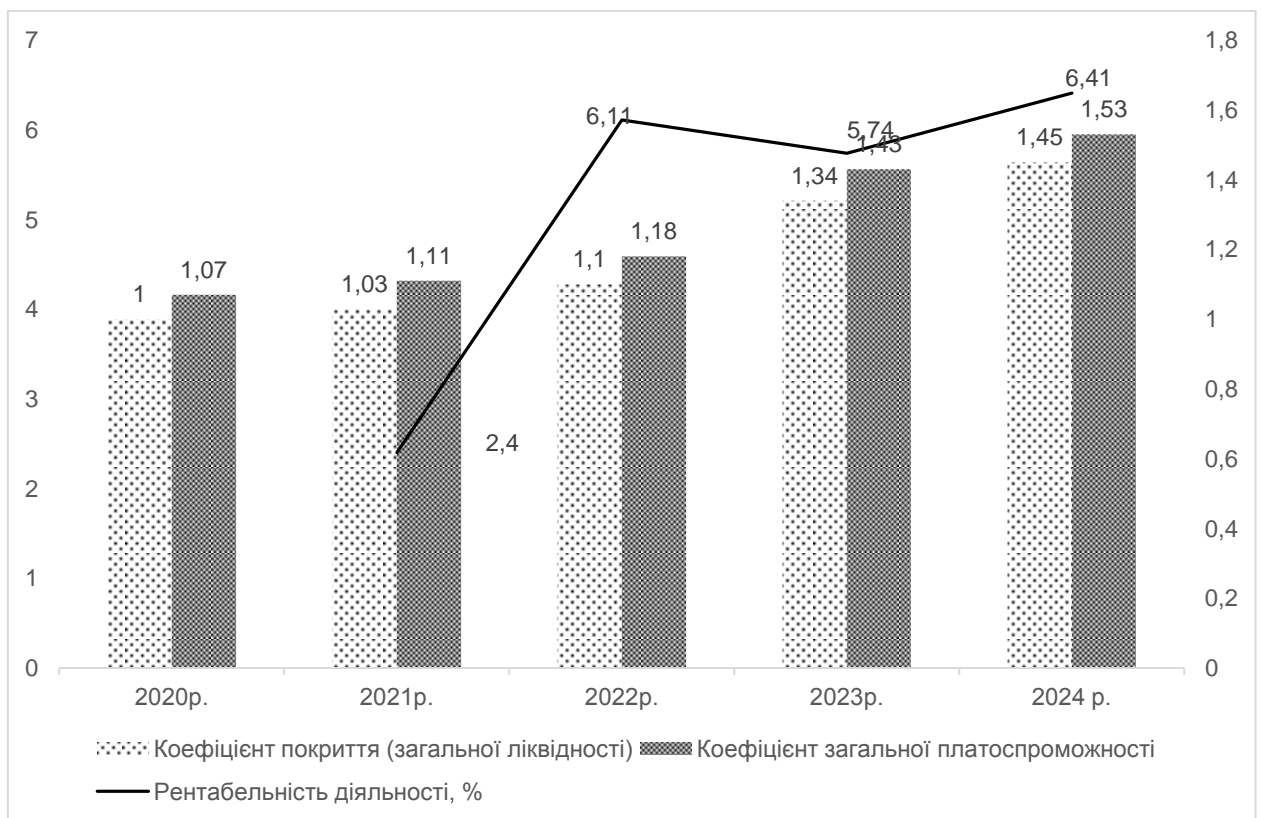

Рис. 2.3. Динаміка показників платоспроможності ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»

Таким чином, ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» є сучасним підприємством харчової промисловості. Підприємство має розвинену виробничу інфраструктуру, оснащену сучасним обладнанням, що забезпечує високу продуктивність та стабільну якість продукції. У 2020–2024 рр. підприємство

демонструє стійке зростання активів і капіталу, підвищення ліквідності та поліпшення фінансової стабільності. Основними факторами таких змін стали збільшення обсягів оборотних активів, нарощення запасів і грошових коштів, а також зміцнення власного капіталу за рахунок прибуткової діяльності. Діяльність ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» характеризується значним підвищенням фінансових результатів. Зростання доходів випереджає збільшення витрат, що забезпечило суттєве підвищення чистого прибутку та свідчить про ефективне використання ресурсів, зміцнення позицій на ринку та стабільний розвиток підприємства. Підприємство демонструє стабільне покращення фінансового стану та підвищення своєї здатності забезпечувати платоспроможність у довгостроковій перспективі.

2.2. Оцінка ефективності бухгалтерської служби ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»

Бухгалтерська служба ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» функціонує як самостійний структурний підрозділ, що забезпечує ведення фінансового, податкового й управлінського обліку. Бухгалтерія ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» очолюється головним бухгалтером, який відповідає за організацію та контроль усіх напрямів обліку, підготовку фінансової й податкової звітності та взаємодію з контролюючими органами. У його підпорядкуванні працюють бухгалтери за напрямками: виробничого обліку, обліку товарно-матеріальних цінностей, реалізації та розрахунків із покупцями, заробітної плати, а також бухгалтер з обліку ПДВ (таблиця 2.2). Уся діяльність бухгалтерії спрямована на забезпечення достовірного обліку витрат, доходів та фінансового стану підприємства.

Ефективність її роботи проявляється насамперед у своєчасності та достовірності формування звітності. Упродовж 2022–2024 рр. підприємство не мало прострочень подання податкових декларацій та фінансових звітів, що

підтверджує належний рівень організаційної дисципліни. За результатами податкових перевірок за цей період не виявлено суттєвих порушень, а відсутність штрафних санкцій свідчить про коректність ведення обліку та належний внутрішній контроль.

Таблиця 2.2

**Штатна структура та кваліфікаційні вимоги
бухгалтерії ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»**

Посада	Освіта	Досвід роботи	Основні обов'язки	Навички
Головний бухгалтер	Вища освіта (облік і аудит)	12 років	Організація бухгалтерського обліку, складання фінансової та податкової звітності, контроль усіх ділянок обліку	Знання НП(С)БО, податкового законодавства, BAS Бухгалтерія, М.Е.Дос, аналітичне мислення, лідерські якості
Бухгалтер з обліку виробництва	Вища освіта (облік і аудит)	7 років	Облік витрат на виробництво, калькулювання собівартості, формування звітів по цехах	Володіння BAS, знання методів розподілу витрат
Бухгалтер з обліку ТМЦ	Вища освіта (облік і оподаткування)	3 роки	Облік руху сировини, матеріалів, пакування; інвентаризації складу	Знання складського обліку, робота з первинними документами, Excel
Бухгалтер з реалізації	Вища освіта (фінанси)	8 років	Ведення обліку продажів, формування рахунків і накладних, контроль дебіторської заборгованості	Знання ПДВ-обліку, навички роботи з клієнтами
Бухгалтер з обліку заробітної плати	Вища освіта (облік і оподаткування)	8 років	Нарахування зарплати, податків і внесків, звітність до ПФУ, податкової	Знання трудового законодавства, BAS Бухгалтерія, М.Е.Дос
Бухгалтер з обліку ПДВ (податковий кредит)	Вища освіта (облік і аудит)	10 років	Відображення податкового кредиту, контроль реєстрації податкових накладних, звірка з постачальниками, участь у формуванні декларації з ПДВ	Глибоке знання ПДВ-обліку, вміння працювати з М.Е.Дос, електронним кабінетом платника

Рівень автоматизації облікових процесів є достатньо високим: облік ведеться у програмному середовищі BAS Бухгалтерія, що дозволяє оперативно формувати первинні документи, проводити аналітичний облік за видами діяльності та готувати фінансову звітність без затримок. Завдяки автоматизації зменшено трудомісткість облікових робіт — середній термін обробки первинних документів не перевищує двох днів, тоді як у 2020 р. цей показник становив близько чотирьох.

Економічна ефективність діяльності бухгалтерії підтверджується також співвідношенням витрат на її утримання до загальних адміністративних витрат, яке у 2024 р. склало 8,2 % проти 10,5 % у 2020 р. Зменшення частки витрат пояснюється раціональнішим розподілом функцій між працівниками та впровадженням електронного документообігу, що скоротило витрати на папір і друк майже на третину.

Якість фінансової інформації покращилася: кількість уточнюючих декларацій, поданих підприємством, знизилася з трьох у 2021 р. до однієї у 2024 р., а кількість бухгалтерських виправлень у внутрішніх звітах — удвічі. Це свідчить про зменшення кількості технічних помилок і підвищення уважності персоналу. Крім того, бухгалтерська служба відіграє активну роль у фінансовому плануванні підприємства: саме її аналітичні дані використовуються для розрахунку собівартості продукції та оцінки рентабельності окремих видів снєків. Оперативність підготовки управлінських звітів дозволяє керівництву швидко реагувати на зміни у витратах і цінній політиці, що сприяє підвищенню фінансової стійкості.

Таким чином, бухгалтерська служба ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» функціонує як самостійний структурний підрозділ, що забезпечує ведення фінансового, податкового й управлінського обліку. Облік ведеться у програмному середовищі BAS Бухгалтерія. Ефективність бухгалтерської служби ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» підтверджується конкретними результатами: зменшенням адміністративних витрат, скороченням кількості помилок у звітності, підвищенням швидкості обробки документів і

стабільною відсутністю фінансових порушень. Це свідчить не лише про належну організацію облікової роботи, а й про її вагомий внесок у загальну ефективність управління підприємством.

2.3. Практичні аспекти обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємстві

В ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» товарно-матеріальні цінності становлять основу виробничого процесу та є ключовим об'єктом бухгалтерського обліку. До складу таких активів входить широкий перелік сировини, матеріалів, допоміжних речовин і готової продукції, необхідних для забезпечення безперервного циклу виготовлення снеків. Основними видами сировини є борошно різних сортів, олія рослинна, спеції, ароматизатори, сіль, цукор, горіхи, насіння та інші харчові компоненти, які формують основу рецептури продукції. У процесі виробництва активно використовуються допоміжні матеріали, зокрема пакувальні плівки, етикетки, коробки, клейкі стрічки, що забезпечують належне зберігання і презентацію готових виробів. Важливе місце посідають тара й інвентар, до яких належать контейнери, піддони, лотки та інша допоміжна тара, що використовується для транспортування й зберігання матеріалів і готової продукції. Для підтримання роботи обладнання на підприємстві обліковуються запасні частини, мастильні матеріали, фільтри та технічні рідини, необхідні для обслуговування ліній виробництва та фасування.

До складу ТМЦ також входять витратні матеріали для офісного та технологічного обладнання — наприклад, принтерів, ваг і систем маркування. Окрему групу становлять готові вироби, серед яких сухарики, горішки, кукурудзяні палички та інші снеки, що після пакування надходять на склад готової продукції. Усі ці активи є предметом обліку на рахунках виробничих запасів, незавершеного виробництва та готової продукції відповідно до

чинних стандартів бухгалтерського обліку. Особливу увагу приділяють контролю руху сировини та допоміжних матеріалів, оскільки вони впливають на собівартість і якість кінцевого продукту. Пакувальні матеріали та тара відображаються як окремі об'єкти обліку, що мають власні номенклатурні коди. Запасні частини та технічні матеріали обліковуються за місцями зберігання й використання з метою забезпечення ефективного управління виробничими ресурсами.

У програмі BAS Бухгалтерія надходження сировини на підприємство оформлюється документом «Надходження товарів і послуг», який фіксує отримання матеріалів від постачальника та створює бухгалтерські проведення з оприбуткування запасів. У випадках внутрішнього переміщення матеріалів застосовується документ «Передача товарів» або «Оприбуткування товарів». Відпуск сировини у виробництво оформлюється документом «Вимога-накладна», що підтверджує списання матеріалів зі складу на виробничі потреби. Для операцій із переробкою або передачі матеріалів між підрозділами може використовуватись документ «Передача матеріалів у переробку».

Після виконання технологічних операцій та завершення виробничого циклу надходження готової продукції на склад оформлюється документом «Звіт виробництва за зміну». У ньому відображається кількість, номенклатура та собівартість виготовленої продукції. Якщо готову продукцію потрібно перемістити між складами, використовується документ «Переміщення товарів». Усі зазначені документи автоматично формують бухгалтерські проведення, що забезпечує достовірний облік руху сировини, матеріалів і готової продукції.

В ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» облік товарно-матеріальних цінностей ведеться відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку з використанням рахунків класу 2 «Запаси». Для обліку сировини, основних і допоміжних матеріалів застосовується рахунок 20 «Виробничі запаси», який деталізується за субрахунками: 201 «Сировина і матеріали», 203 «Паливо»,

205 «Будівельні матеріали», 207 «Запасні частини», 209 «Інші матеріали». Облік малоцінних і швидкозношуваних предметів ведеться на рахунку 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», де відображається їх надходження, передача в експлуатацію та списання після закінчення строку використання. Готова продукція, виготовлена підприємством, обліковується на рахунку 26 «Готова продукція», який відображає фактичну виробничу собівартість випущених виробів до моменту їх реалізації. Усі операції з руху запасів супроводжуються первинними документами та відображаються у програмі BAS Бухгалтерія через відповідні проводки.

Синтетичний облік ведеться у Журналі проводок та Оборотно-сальдових відомостях, де відображаються рахунки бухгалтерського обліку та їхні кореспонденції. Аналітичний облік здійснюється у відомостях за номенклатурою, складами, контрагентами та підрозділами. На підставі первинних документів формується «Картка складського обліку» або «Відомість руху товарів/матеріалів», які відображають детальну інформацію про надходження, витрати та залишки ТМЦ, МШП або готової продукції за конкретними номенклатурними позиціями, складами та партіями. На рис. 2.4 наведено схему обліку товарно-матеріальних цінностей на ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН».

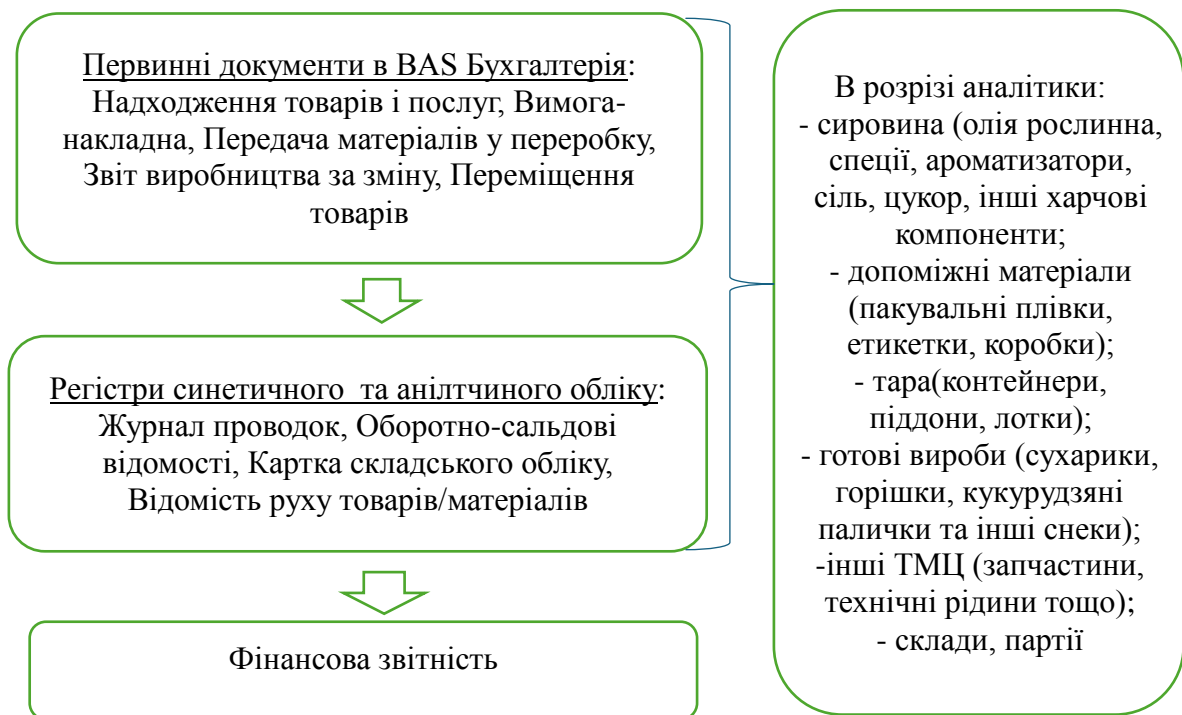

Рис. 2.2. Схема обліку товарно-матеріальних цінностей в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»

Таким чином, в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» товарно-матеріальні цінності становлять основу виробничого процесу та є ключовим об'єктом бухгалтерського обліку. В BAS Бухгалтерія формуються первинні документи, які підтверджують надходження, рух та витрачання ТМЦ, зокрема, «Надходження товарів і послуг», «Вимога-накладна», «Передача матеріалів у переробку», «Звіт виробництва за зміну», «Переміщення товарів». Специфіка виробництва зумовлює необхідність побудови аналітичного обліку за різноманітними номенклатурними групами (сировина, допоміжні матеріали, тара, готові вироби тощо), складами, партіями. Усі первинні документи автоматично формують бухгалтерські проведення, що забезпечує достовірний облік руху сировини, матеріалів і готової продукції. На підставі первинних документів формується «Картка складського обліку» або «Відомість руху

товарів/матеріалів». Синтетичний облік ведеться у Журналі проводок та Оборотно-сальдових відомостях.

2.4. Напрямки удосконалення обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємстві

Удосконалення обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємстві є важливою передумовою підвищення ефективності управління ресурсами та забезпечення достовірності інформаційної бази. Сучасні умови господарювання зумовлюють потребу у впровадженні інноваційних підходів до організації облікових процесів, що сприяють своєчасності та точності відображення операцій з ТМЦ. Тому визначення ключових напрямів оптимізації системи обліку матеріальних ресурсів набуває особливої актуальності в контексті стратегічного розвитку підприємства. Для забезпечення ефективного використання матеріально-технічних ресурсів на ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» критично важливо не лише вести облік фактичних залишків, але й постійно удосконалювати методи збору, узагальнення та аналізу інформації. Виявлення проблемних зон у плануванні закупівель, контролі витрат та точності обліку дозволяє розробляти конкретні напрями вдосконалення облікових процедур. В таблиці 2.3 продемонстровано ключові напрями удосконалення обліку ТМЦ, способи їх практичного впровадження та конкретні дані обліку, що використовуються для підвищення ефективності управління матеріалами.

Таблиця 2.3

Напрямки удосконалення обліку ТМЦ в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»

Напрямок удосконалення	Практична реалізація удосконалення	Дані обліку для використання
Впровадження оперативного управлінського обліку залишків ТМЦ	Складання щоденних (щотижневих) відомостей для виробничих підрозділів, інтеграція з даними	Регістри обліку залишків складу в BAS Бухгалтерія, оборотні відомості по матеріалах

	складського обліку	
Оптимізація планування закупівель	Узгодження планів закупівель із виробничим відділом, формування заявок на постачання на підставі облікових даних	Журнали оприбуткування та витрачання матеріалів, аналітичні регістри BAS Бухгалтерія, дані по фактичному списанню
Виявлення надлишкових та недостатніх запасів	Регулярний аналіз залишків і коригування замовлень, встановлення мінімальних і максимальних рівнів запасів	Залишки матеріалів на складі, дані по планових потребах у регістрах BAS, облікові картки ТМЦ
Підвищення точності обліку	Впровадження електронного обліку оприбуткування та витрачання ТМЦ, формування звітів для управлінських рішень	Документи надходження та списання, регістри руху матеріалів, аналітичні відомості BAS
Забезпечення ритмічності виробництва	Підготовка щоденних заявок у виробництво, коригування залишків та черговості списання матеріалів	Дані про залишки на складі, регістри планових витрат, журнали руху ТМЦ, аналітичні звіти по виробництву

Як бачимо з наведеної таблиці, комплексне удосконалення обліку охоплює всі етапи руху матеріалів — від планування закупівель до списання у виробництво. Практична реалізація цих заходів дозволяє підвищити точність обліку, своєчасно виявляти надлишки та нестачі, оптимізувати запаси і забезпечувати безперебійний рух матеріалів. Це створює надійну інформаційну базу для подальшого впровадження управлінських форм обліку та контролю, що дозволяє оперативно приймати рішення та підвищує ритмічність виробничого процесу.

Для ефективного функціонування виробничого процесу на ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» важливо не лише ведення бухгалтерського та складського обліку, а й своєчасне отримання аналітичної інформації для планування використання матеріалів. Існуючий облік дозволяє відстежувати фактичні залишки ТМЦ, однак для забезпечення безперебійної роботи виробництва необхідна узагальнена управлінська форма, яка об'єднує дані про наявність матеріалів, норми витрат та планові потреби. Така форма дозволить виявляти надлишки або нестачі матеріалів до початку виробничого циклу та

оперативно коригувати запаси і замовлення. Вона стане основою для прийняття рішень щодо оптимізації руху ТМЦ і підготовки даних для подальшого контролю. Вважаємо доцільним впровадження представленої в таблиці 2.4 пропонованої форма управлінського обліку ТМЦ, яка відображає фактичний стан матеріалів та забезпечує планування їх використання у виробництві.

Таблиця 2.4

Звіт управлінського обліку руху товарно-матеріальних цінностей

Матеріал / Сировина	Код матеріалу	Поточний залишок (облік)	Норма витрат на одиницю продукції	Плановий обсяг використання	Рекомендований запас	Відхилення фактичного залишку від рекомендованого	Коментарі / рекомендації
Картопля	001	6 т	0,5 кг/шт	4 т	5 т	+1 т	Контроль строків зберігання
Олія соняшникова	002	0,8 т	0,1 л/шт	1,2 т	1 т	-0,2 т	Можливе додаткове замовлення
Плівка пакувальна	003	450 кг	10 г/шт	400 кг	500 кг	-50 кг	Перевірка постачальника

Пропонована форма управлінського обліку ТМЦ в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» призначена для узагальнення даних про наявність матеріалів, фактичні залишки та планові потреби виробництва. Вона інтегрує інформацію зі складського та бухгалтерського обліку, дозволяючи оперативно оцінювати достатність запасів і своєчасно коригувати замовлення. Використання цієї форми забезпечує точність планування виробничих заявок, мінімізує ризик зупинок через нестачу сировини та сприяє більш рівномірному навантаженню виробничих змін. Для ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» її впровадження дозволяє підвищити ефективність управління запасами, оптимізувати рух матеріалів та покращити ритмічність виробничого процесу, зменшуючи простої та надлишкові залишки одночасно.

Таким чином, удосконалення обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємстві є важливою передумовою підвищення ефективності управління ресурсами та забезпечення достовірності інформаційної бази. Комплексне удосконалення обліку охоплює всі етапи руху матеріалів — від планування закупівель до списання у виробництво. Вважаємо доцільним для забезпечення безперебійної роботи виробництва використання управлінської форми, яка інтегрує інформацію зі складського та бухгалтерського обліку, об'єднує дані про наявність матеріалів, норми витрат та планові потреби, дозволяючи оперативно виявляти надлишки та оцінювати достатність запасів до початку виробничого циклу та своєчасно коригувати замовлення.

Висновки до розділу 2

1. ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» є сучасним підприємством харчової промисловості. Підприємство має розвинену виробничу інфраструктуру, оснащену сучасним обладнанням, що забезпечує високу продуктивність та стабільну якість продукції. У 2020–2024 рр. підприємство демонструє стійке зростання активів і капіталу, підвищення ліквідності та поліпшення фінансової стабільності. Основними факторами таких змін стали збільшення обсягів оборотних активів, нарощення запасів і грошових коштів, а також зміцнення власного капіталу за рахунок прибуткової діяльності. Діяльність ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» характеризується значним підвищенням фінансових результатів. Зростання доходів випереджає збільшення витрат, що забезпечило суттєве підвищення чистого прибутку та свідчить про ефективне використання ресурсів, зміцнення позицій на ринку та стабільний розвиток підприємства. Підприємство демонструє стабільне покращення фінансового стану та підвищення своєї здатності забезпечувати платоспроможність у довгостроковій перспективі.

2. Бухгалтерська служба ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» функціонує як самостійний структурний підрозділ, що забезпечує ведення фінансового, податкового й управлінського обліку. Облік ведеться у програмному середовищі BAS Бухгалтерія. Ефективність бухгалтерської служби ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» підтверджується конкретними результатами: зменшенням адміністративних витрат, скороченням кількості помилок у звітності, підвищенням швидкості обробки документів і стабільною відсутністю фінансових порушень. Це свідчить не лише про належну організацію облікової роботи, а й про її вагомий внесок у загальну ефективність управління підприємством

3. В ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» товарно-матеріальні цінності становлять основу виробничого процесу та є ключовим об'єктом бухгалтерського обліку. В BAS Бухгалтерія формуються первинні документи, які підтверджують надходження, рух та витрачання ТМЦ, зокрема, «Надходження товарів і послуг», «Вимога-накладна», «Передача матеріалів у переробку», «Звіт виробництва за зміну», «Переміщення товарів». Специфіка виробництва зумовлює необхідність побудови аналітичного обліку за різноманітними номенклатурними групами (сировина, допоміжні матеріали, тара, готові вироби тощо), складами, партіями. Усі первинні документи автоматично формують бухгалтерські проведення, що забезпечує достовірний облік руху сировини, матеріалів і готової продукції. На підставі первинних документів формується «Картка складського обліку» або «Відомість руху товарів/матеріалів». Синтетичний облік ведеться у Журналі проводок та Оборотно-сальдових відомостях.

4. Удосконалення обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємстві є важливою передумовою підвищення ефективності управління ресурсами та забезпечення достовірності інформаційної бази. Для забезпечення ефективного використання матеріально-технічних ресурсів на ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» критично важливо не лише вести облік фактичних залишків, але й постійно удосконалювати методи збору,

узагальнення та аналізу інформації. Виявлення проблемних зон у плануванні закупівель, контролі витрат та точності обліку дозволяє розробляти конкретні напрями вдосконалення облікових процедур. В кваліфікаційній роботі запропоновано ключові напрями комплексного удосконалення обліку ТМЦ - від планування закупівель до списання у виробництво, в тому числі способи їх практичного впровадження та конкретні дані обліку, що використовуються для підвищення ефективності управління матеріалами.

5. Для ефективного функціонування виробничого процесу в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» важливе своєчасне отримання аналітичної інформації для планування використання матеріалів. Вважаємо доцільним для забезпечення безперебійної роботи виробництва використання управлінської форми, яка інтегрує інформацію зі складського та бухгалтерського обліку, об'єднує дані про наявність матеріалів, норми витрат та планові потреби, дозволяючи оперативно виявляти надлишки та оцінювати достатність запасів до початку виробничого циклу та своєчасно коригувати замовлення. Пропонований звіт управлінського обліку стане основою для прийняття рішень щодо оптимізації руху товарно-матеріальних цінностей і підготовки даних для подальшого контролю.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Стан контрольних заходів щодо наявності та руху товарно-матеріальних цінностей в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»

Контроль наявності та руху товарно-матеріальних цінностей на підприємстві ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» здійснюється за ustalеними організаційними та методичними процедурами, які поєднують бухгалтерський облік, виробниче планування та оперативний контроль складських залишків. На сьогоднішній день підприємство використовує комплексну систему обліку ТМЦ, що базується на поєднанні автоматизованих інструментів обліку та ручних процедур контролю. Основним інструментом контролю є оперативний складський облік, що ведеться відповідальною особою складського відділу. Кожна партія сировини при надходженні перевіряється за кількістю та якістю, після чого фіксується у первинних документах та в електронній системі обліку. Під час розвантаження матеріалів здійснюється звірка фактичних залишків з даними облікової системи, що дозволяє своєчасно виявляти відхилення та запобігати розкраданням або втратам.

Для контролю руху матеріалів підприємство застосовує регламентовані процедури списання сировини у виробництво, які передбачають оформлення заявок виробничим відділом, погодження їх із складським та фінансовим відділами, а також контроль фактичного використання. Заявки на використання матеріалів формуються відповідно до виробничого плану та норм витрат на одиницю продукції, що встановлені внутрішніми нормативними документами підприємства. Після отримання матеріалів у виробництво складається акт списання, який підписується відповідальними особами і відображається в системі обліку. Така практика дозволяє точно

відстежувати кількість витрачених матеріалів, формувати звітність для керівництва та забезпечувати відповідність облікових даних фактичним залишкам на складі.

Важливим елементом контролю є планування закупівель та регулювання запасів сировини, що здійснюється на основі даних обліку і виробничих потреб. Для цього підприємство використовує регулярний аналіз залишків ТМЦ у вигляді інвентаризації. Вчені Височан О., Височан О., Коркішко В. наголошують, що «значення інвентаризації, як ефективного засобу контролю за збереженістю матеріальних цінностей підприємства, в умовах воєнних дій суттєво зросло» [7]. У ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» інвентаризація товарно-матеріальних цінностей проводиться відповідно до внутрішнього графіка, який передбачає її обов'язкове здійснення щонайменше раз на рік та додатково перед складанням річної фінансової звітності. На підприємстві діє наказ про призначення інвентаризаційної комісії, у склад якої входить головний бухгалтер, що контролює правильність відображення результатів у бухгалтерському обліку. До комісії також залучають відповідальних осіб зі складів та представників адміністрації, які забезпечують фактичний доступ до ТМЦ і підтверджують коректність даних.

Під час інвентаризації комісія здійснює фактичний перерахунок продукції та сировини, звіряє ці дані з обліковими залишками та перевіряє правильність оформлення первинних документів. Усі розбіжності фіксуються в інвентаризаційних описах, після чого комісія визначає причини відхилень і готує відповідний протокол. Отримані результати передаються бухгалтерії, яка відображає їх у обліку та ініціює заходи щодо усунення недоліків. Завдяки такій організації інвентаризація на підприємстві проходить системно та забезпечує достовірність облікових даних.

Ще одним важливим напрямком є оперативний контроль поставок та відповідності матеріалів заявкам, який здійснюється через відомості контролю. На підприємстві ведеться щоденна фіксація надходжень сировини, її кількості, стану погодження з виробничим і фінансовим відділами та

фактичних термінів поставки. Це дозволяє своєчасно виявляти відхилення від планових показників, коригувати обсяги закупівель та здійснювати оперативне реагування у разі недостачі або затримки матеріалів. Завдяки такому контролю керівництво підприємства отримує достовірну інформацію про наявність ресурсів, що дозволяє планувати виробничі цикли без перебоїв та мінімізувати ризики перевитрат.

Склад контрольних процедур щодо наявності та руху ТМЦ в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» наведено на рис. 3.1.

Рис. 3.1. Схема контролю наявності та руху ТМЦ в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»

Отже, стан контрольних заходів на ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» характеризується високим рівнем організованості і системності. Контроль здійснюється на всіх етапах руху матеріалів — від надходження і приймання

на склад, через погодження з виробництвом та списання у виробництво. На підприємстві діє наказ про призначення інвентаризаційної комісії, у склад якої входить головний бухгалтер, що контролює правильність відображення результатів у бухгалтерському обліку. До комісії також залучають відповідальних осіб зі складів та представників адміністрації, які забезпечують фактичний доступ до ТМЦ і підтверджують коректність даних. Така інтеграція обліку, аналітики та оперативного контролю забезпечує достовірність облікових даних, оптимізацію запасів та підвищення ефективності виробничих процесів, що має безпосереднє практичне значення для стабільної роботи підприємства та мінімізації фінансових ризиків.

3.2. Аналітичне забезпечення системи контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві

Необхідність проведення аналізу витрат, зокрема витрачання товарно-матеріальних цінностей, обумовлена потребою підприємства контролювати раціональність використання ресурсів. Такий аналіз дозволяє своєчасно виявляти перевитрати, втрати та неефективне використання матеріалів у виробничому процесі. Він є важливим елементом внутрішнього контролю, оскільки забезпечує прозорість руху ТМЦ і запобігає зловживанням або необґрунтованим списанням. Регулярний аналіз допомагає керівництву визначати, які матеріальні ресурси використовуються найбільш інтенсивно та де можуть бути потенційні резерви економії.

На основі отриманих даних підприємство може оптимізувати норми витрат та коригувати виробничі програми. Аналіз витрат сприяє покращенню планування закупівель, що мінімізує надлишкові запаси і витрати на їх утримання. Він також підвищує точність облікової інформації та зменшує ризики помилок у бухгалтерському обліку. Крім того, результати аналізу дають можливість покращити систему управління товарно-матеріальними

цінностями через впровадження сучасних методів контролю, автоматизацію та стандартизацію процесів. Оптимізація обліку й управління ТМЦ забезпечує зниження собівартості продукції та підвищення конкурентоспроможності підприємства. Таким чином, аналіз витрат є ключовим інструментом стратегічного та оперативного управління матеріальними ресурсами. В таблиці 3.1 наведено структуру матеріальних витрат за видами товарно-матеріальних цінностей, витрачених на виробництво готової продукції ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН».

Таблиця 3.1

Структура матеріальних витрат за видами товарно-матеріальних цінностей, витрачених на виробництво готової продукції ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН», 2024р.

Вид ТМЦ, витрачені на виробництво	Види готової продукції			
	Картопляні чіпси	Кукурудзяні екструдовані снеки	Сухарики пшеничні/житні	Смажений арахіс/горіхи
Картопля / картопляні пластівці (гранули)	36%	–	–	–
Кукурудзяна крупа / кукурудзяне борошно	–	41%	–	–
Пшеничне/житне борошно	–	–	25%	–
Хлібні заготовки (батон, нарізний хліб)	–	–	11%	–
Горіхи / арахіс / насіння	–	–	–	55%
Соняшникова олія	24%	10%	16%	12%
Сіль	1%	1%	2%	1%
Смакові добавки та ароматизатори	8%	7%	7%	7%
Крохмаль, стабілізатори, антиоксиданти	2%	4%	2%	2%
Пакувальні матеріали (ВОРР-плівка, коробки)	19%	21%	25%	15%
Паливно-енергетичні ресурси	6%	12%	7%	4%
Тара для транспортування (коробки, піддони, стрейч)	4%	4%	5%	4%

Структура матеріальних витрат ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» в 2024р. показує, що для кожного виду снеків ключовим чинником собівартості є основна сировина, частка якої суттєво різниться між продуктами.

Виробництво картопляних чіпсів найбільш залежне від вартості картоплі та соняшникової олії, які разом формують більшу частину витрат. Кукурудзяні екструдовані снеки мають нижчу частку жирової складової, але високу залежність від кукурудзяної крупи та енергозатрат екструзійного процесу. У сухариках значну роль відіграють борошно або хлібні заготовки, а також велика частка пакувальних матеріалів через обсяг та форму продукції. Для смажених горіхів ключовою статтею витрат є сировина — горіхи або арахіс, які можуть становити понад половину всіх витрат. Смакові добавки та пакування залишаються відносно стабільними складниками собівартості у всіх видах продукції. Загальний аналіз показує, що різні технології виробництва та рецептури визначають відмінності в структурі витрат, що дозволяє підприємству шукати резерви економії в найбільш витратних статтях.

Для ефективного управління запасами сировини на ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» недостатньо лише контролювати загальні залишки та витрачання матеріалів. Необхідно визначити, які види сировини формують найбільшу частку витрат і найбільше впливають на собівартість продукції. У цьому контексті доцільно застосувати АВС-аналіз, який дозволяє класифікувати матеріали за їхньою значущістю та вартістю, виділивши критичні ресурси, середньовартісні та малозначущі. Результати цього аналізу стають основою для встановлення пріоритетів у контролі, нормуванні запасів і плануванні закупівель. В таблиці 3.2 наведено матрицю АВС-аналізу сировини в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН», критерієм групування обрано частку в загальній вартості матеріальних витрат, адже чим вищою є частка, тим важливішим є контроль).

Матриця АВС-аналізу систематизує сировину підприємства за трьома групами. Група А – найважливіші матеріали, які формують основну частку витрат (соняшникова олія, картопля, кукурудзяна крупа, борошно, горіхи). Ці матеріали потребують особливої уваги, точного обліку та оптимізації запасів. Група В – матеріали середньої значущості (ароматизатори, спеції, пакувальні

матеріали), контроль яких здійснюється регулярно, але не так інтенсивно, як для групи А. Група С – матеріали з невеликою часткою у витратах (сіль, барвники, тара), контроль яких може бути періодичним.

Таблиця 3.2

Матриця ABC-аналізу сировини в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН»

Вид сировини	Частка у витратах	Причина включення до групи А
Група А — 70–80% загальної вартості сировини (<i>ключові матеріали, що формують основну собівартість. Потребують ретельного контролю, точного нормування та оптимізації закупівель</i>)		
Соняшникова олія	15–25%	Найбільш дорога та масова складова у виробництві чіпсів і сухариків
Картопля / картопляні гранули	20–30%	Основна сировина для чіпсів, визначає собівартість продукту
Кукурудзяна крупа / борошно	10–20%	Ключовий інгредієнт екструдованих снєків
Пшеничне/житне борошно або хлібні заготовки	10–15%	Основна сировина для сухариків
Арахіс / горіхи	30–50%	Висока ціна, велика частка у собівартості
Група В — 15–20% загальної вартості сировини (<i>матеріали середньої значущості. Доцільно контролювати щомісяця</i>)		
Смакові добавки та ароматизатори	5–10%	Достатньо дорогі, але використовуються у невеликих кількостях
Пакувальні матеріали (ВОРР-плівка, ламінати)	10–20%	Значна частка, але стабільність споживання може бути високою
Стабілізатори, антиоксиданти, MSG	1–3%	Дорогі, але низька витрата
Група С — 5–10% загальної вартості сировини (<i>Матеріали низької вартості; достатньо періодичного контролю (1 раз на квартал)</i>)		
Сіль	0,5–1%	Дешева, стабільна у витрачанні
Барвники, підсилувачі, підсипки	1–2%	Мала частка у собівартості
Тара для відвантаження (коробки, піддони)	2–4%	Незначний вплив на собівартість
Інші технологічні компоненти	1–3%	Непостійні, але дешеві матеріали

ABC-аналіз дозволяє підприємству визначити пріоритети в управлінні запасами, концентруючи ресурси на найбільш критичних матеріалах та зменшуючи витрати часу і коштів на контроль менш значущих запасів. Крім того, результати аналізу використовуються для оптимізації закупівель,

планування виробництва та зменшення ризику надлишкових чи недостатніх запасів.

Таким чином, регулярний аналіз допомагає керівництву визначати, які матеріальні ресурси використовуються найбільш інтенсивно та де можуть бути потенційні резерви економії. Результати аналізу дають можливість покращити систему управління товарно-матеріальними цінностями через впровадження сучасних методів контролю, автоматизацію та стандартизацію процесів. Структура матеріальних витрат ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» в 2024р. показує, що для кожного виду снєків ключовим чинником собівартості є основна сировина, частка якої суттєво різниться між продуктами. Різні технології виробництва та рецептури визначають відмінності в структурі витрат, що дозволяє підприємству шукати резерви економії в найбільш витратних статтях. У цьому контексті доцільно застосувати АВС-аналіз, який дозволяє класифікувати матеріали за їхньою значущістю та вартістю, виділивши критичні ресурси, середньовартісні та малозначущі. Результати цього аналізу стають основою для встановлення пріоритетів у контролі, нормуванні запасів і плануванні закупівель.

3.3. Напрямки удосконалення контрольних процедур в досліджуваному підприємстві

Для підвищення ефективності системи обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» важливо не лише проаналізувати рівень і структуру запасів, але й визначити конкретні напрями покращення контрольних процедур. З огляду на результати аналізу витрачання матеріалів, оборотності запасів та потенційних ризиків, доцільно сформулювати комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію управління ТМЦ. У таблиці 3.3 наведено основні напрями удосконалення, відповідні методи контролю та організаційні інструменти, що дозволяють підвищити

ефективність процесів забезпечення виробництва та зменшити матеріальні втрати.

Таблиця 3.3

Напрямки оптимізації контрольних процедур з наявності та руху ТМЦ на підприємстві

Напрямок оптимізації	Інструментарій	Організація на практиці	Очікуваний результат
1. Визначення оптимального рівня запасів по кожному виду сировини	Аналіз середнього, мінімального та максимального рівня запасів; розрахунок страхового запасу; ABC аналіз	Встановлення нормативів запасів у внутрішньому регламенті; контроль залишків у системі обліку; перегляд норм раз на квартал	Зменшення надлишкових запасів, уникнення дефіциту та простоїв виробництва
2. Оцінка ефективності закупівель та постачання ТМЦ	Порівняльний аналіз цін постачальників; аналіз термінів поставки та відхилень; контроль виконання договорів	Ведення реєстру постачальників із рейтингом; автоматичне порівняння цін при закупівлі	Зменшення закупівельних витрат, покращення надійності та ритмічності поставок
3. Виявлення повільно оборотних та наднормативних запасів	Розрахунок показників оборотності; динамічний аналіз залишків; ідентифікація матеріалів, що зберігаються понад норматив	Формування переліку «повільно оборотних» ТМЦ; затвердження заходів щодо їх списання та перерозподілу; контроль через щомісячні звіти складу	Вивільнення оборотного капіталу, зменшення витрат на зберігання та псування ТМЦ
4. Зниження втрат від псування, старіння та прострочення ТМЦ	Проведення інвентаризацій; контроль строків придатності та умов зберігання; аналіз технологічних втрат	Встановлення відповідальності комірників; регулярний аудит складу	Зменшення втрат і списань, підвищення якості готової продукції
5. Оптимізація витрат на зберігання та логістику ТМЦ	Розрахунок витрат на складські площі; аналіз маршрутів внутрішнього переміщення	Оптимізація розміщення матеріалів на складі; використання автоматизованої системи управління складом	Скорочення непродуктивних переміщень, зменшення складських витрат, підвищення продуктивності
6. Оптимізація витрат на	Аналіз даних про споживання; прогнозування потреб;	Формування місячного та квартального плану закупівель;	Зменшення непотрібних закупівель,

закупівлю та планування потреб у матеріалах	контроль закупівель за бюджетом	автоматизація потреб у виробництві; узгодження закупівель із виробничим відділом	зниження собівартості продукції
---	---------------------------------	--	---------------------------------

У таблиці систематизовано ключові напрямки удосконалення обліку та контролю ТМЦ на підприємстві, які охоплюють як стратегічні, так і операційні аспекти управління запасами. Для кожного напрямку визначено відповідні методи контролю, що дозволяють забезпечити належний рівень достовірності та оперативності даних про рух і залишки матеріалів. Пропоновані організаційні механізми впровадження контрольних процедур — від встановлення нормативів запасів до застосування автоматизованих систем обліку дозволяють отримати відповідний ефект, зокрема, скорочення витрат, підвищення ритмічності виробництва, зменшення втрат, поліпшення фінансових показників.

Для забезпечення своєчасного і ефективного забезпечення виробництва сировиною на ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» необхідно впорядкувати процес узгодження закупівель між виробничим та закупівельним відділами. Пропонована на рис. 3.2 схема алгоритму контролю закупівель забезпечує чітку послідовність дій між виробничим та закупівельним відділами, що дозволяє уникати дублювання заявок і надлишкових запасів. Інтеграція ABC-аналізу дає змогу пріоритизувати матеріали за їхньою собівартістю та критичністю для виробництва, зосереджуючи увагу на найважливіших позиціях. Завдяки цьому підприємство може точніше планувати закупівлі і скорочувати час на узгодження заявок. Алгоритм також забезпечує своєчасну перевірку відповідності кількості та термінів поставок потребам виробництва. Впровадження цієї схеми дозволяє зменшити ризики зупинок виробництва через нестачу матеріалів та стане основою для стандартизації процесу узгодження закупівель в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН».

Після формалізації процесу узгодження закупівель у вигляді алгоритму доцільно запровадити відповідну відомість контролю, яка дозволяє фіксувати

фактичні дані про закупівлі та їх узгодження з виробничим і фінансовим відділами. Наведена в таблиці 3.4 форма відомості контролю відображає ключові показники — дату заявки, вид сировини, пріоритет за ABC-аналізом, кількість, стан узгодження та відхилення від плану. Це забезпечує оперативний контроль, дозволяє аналізувати ефективність закупівель та своєчасно виявляти проблеми, що можуть вплинути на ритмічність виробництва і оптимізацію запасів. Відомість також слугує джерелом інформації для подальшого аудиту та планування закупівель на майбутні періоди.

Рис. 3.2. Пропонований алгоритм інтеграції контролю закупівель ТМЦ у виробничий процес на підприємстві

Пропонована Відомість контролю є практичним інструментом управління ТМЦ на ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН», адже дозволяє фіксувати всі ключові етапи узгодження закупівель і фактичні показники поставок у зручному для аналізу форматі. Включення колонки з пріоритетами за АВС-аналізом робить контроль більш точним і дозволяє швидко виявляти критичні відхилення. Відомість дає можливість оперативно відстежувати виконання заявок і своєчасність постачання, що безпосередньо впливає на ритмічність виробництва. Відомість також слугує інструментом для планування закупівель, бюджетування та зниження ризику надлишкових або дефіцитних запасів. Регулярне використання пропонованої відомості підвищує точність обліку і дозволяє керівництву приймати обґрунтовані рішення щодо оптимізації запасів.

Таблиця 3.4

Відомість контролю узгодження закупівель ТМЦ на підприємстві

Дата заявки	Вид сировини	Кількість (заявка)	Пріоритет (А/В/С)	Узгоджено виробництвом (так/ні)
01.11.2025	Соняшникова олія	500 л	А	Так
01.11.2025	Картопля	1000 кг	А	Так
02.11.2025	Сіль	200 кг	С	Так

Продовження

Узгоджено фінансами (так/ні)	Постачальник	Дата поставки	Фактична кількість	Відхилення (кількість / термін)	Примітки
Так	Постачальник 1	05.11.2025	500 л	0 / вчасно	-
Так	Постачальник 2	04.11.2025	950 кг	-50 кг / на 1 день	Перевірити якість
Так	Постачальник 3	06.11.2025	200 кг	0 / вчасно	-

Таким чином, наведені основні напрями удосконалення, відповідні методи контролю та організаційні інструменти дозволяють підвищити

ефективність процесів забезпечення виробництва та зменшити матеріальні втрати. Пропонована схема алгоритму контролю закупівель забезпечує чітку послідовність дій між виробничим та закупівельним відділами, що дозволяє уникати дублювання заявок і надлишкових запасів. Інтеграція ABC-аналізу дає змогу пріоритизувати матеріали за їхньою собівартістю та критичністю для виробництва, зосереджуючи увагу на найважливіших позиціях. Розроблена відомість контролю узгодження закупівель ТМЦ дає можливість оперативно відстежувати виконання заявок і своєчасність постачання, що безпосередньо впливає на ритмічність виробництва. Відомість також слугує інструментом для планування закупівель, бюджетування та зниження ризику надлишкових або дефіцитних запасів.

Висновки до розділу 3

1. Стан контрольних заходів на ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» характеризується високим рівнем організованості і системності. Контроль здійснюється на всіх етапах руху матеріалів — від надходження і приймання на склад, через погодження з виробництвом та списання у виробництво. На підприємстві діє наказ про призначення інвентаризаційної комісії, у склад якої входить головний бухгалтер, що контролює правильність відображення результатів у бухгалтерському обліку. До комісії також залучають відповідальних осіб зі складів та представників адміністрації, які забезпечують фактичний доступ до ТМЦ і підтверджують коректність даних. Така інтеграція обліку, аналітики та оперативного контролю забезпечує достовірність облікових даних, оптимізацію запасів та підвищення ефективності виробничих процесів, що має безпосереднє практичне значення для стабільної роботи підприємства та мінімізації фінансових ризиків.

2. Регулярний аналіз допомагає керівництву визначати, які матеріальні ресурси використовуються найбільш інтенсивно та де можуть бути

потенційні резерви економії. Результати аналізу дають можливість покращити систему управління товарно-матеріальними цінностями через впровадження сучасних методів контролю, автоматизацію та стандартизацію процесів. Структура матеріальних витрат ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» в 2024р. показує, що для кожного виду снєків ключовим чинником собівартості є основна сировина, частка якої суттєво різниться між продуктами. Різні технології виробництва та рецептури визначають відмінності в структурі витрат, що дозволяє підприємству шукати резерви економії в найбільш витратних статтях. У цьому контексті доцільно застосувати АВС-аналіз, який дозволяє класифікувати матеріали за їхньою значущістю та вартістю, виділивши критичні ресурси, середньовартісні та малозначущі. Результати цього аналізу стають основою для встановлення пріоритетів у контролі, нормуванні запасів і плануванні закупівель.

3. З огляду на результати аналізу витрачання матеріалів, оборотності запасів та потенційних ризиків, в кваліфікаційній роботі систематизовано ключові напрямки удосконалення обліку та контролю ТМЦ на підприємстві, які охоплюють як стратегічні, так і операційні аспекти управління запасами. Для кожного напрямку визначено відповідні методи контролю, що дозволяють забезпечити належний рівень достовірності та оперативності даних про рух і залишки матеріалів. Пропоновані організаційні механізми впровадження контрольних процедур — від встановлення нормативів запасів до застосування автоматизованих систем обліку дозволяють отримати відповідний ефект, зокрема, скорочення витрат, підвищення ритмічності виробництва, зменшення втрат, поліпшення фінансових показників.

4. Для забезпечення своєчасного і ефективного забезпечення виробництва сировиною на ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» необхідно впорядкувати процес узгодження закупівель між виробничим та закупівельним відділами. Пропонована схема алгоритму контролю закупівель забезпечує чітку послідовність дій між виробничим та закупівельним відділами, що дозволяє уникати дублювання заявок і надлишкових запасів.

Інтеграція ABC-аналізу дає змогу пріоритизувати матеріали за їхньою собівартістю та критичністю для виробництва, зосереджуючи увагу на найважливіших позиціях. Завдяки цьому підприємство може точніше планувати закупівлі і скорочувати час на узгодження заявок. Впровадження алгоритму дозволить зменшити ризики зупинок виробництва через нестачу матеріалів та стане основою для стандартизації процесу узгодження закупівель в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН».

5. В кваліфікаційній роботі розроблено відомість контролю, яка дозволяє фіксувати фактичні дані про закупівлі та їх узгодження з виробничим і фінансовим відділами. Запропонована форма відомості контролю відображає ключові показники — дату заявки, вид сировини, пріоритет за ABC-аналізом, кількість, стан узгодження та відхилення від плану. Пропонована Відомість контролю є практичним інструментом управління ТМЦ в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН», адже дає можливість оперативно відстежувати виконання заявок і своєчасність постачання, що безпосередньо впливає на ритмічність виробництва, а також слугує інструментом для оптимізації контролю ТМЦ на підприємстві.

ВИСНОВКИ

1. Товарно-матеріальні цінності формують основу виробничого процесу, визначають собівартість продукції та впливають на терміни виконання зобов'язань перед споживачами. Усі процеси, пов'язані з виготовленням товарів або наданням послуг, передбачають використання певних ресурсів — сировини, матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих, пального, тари тощо. Товарно-матеріальні цінності відіграють фундаментальну роль у забезпеченні операційної діяльності підприємства, оскільки саме вони формують матеріальну основу виробництва, обслуговування і реалізації продукції. Їх ефективне використання забезпечує безперервність виробництва, зниження витрат, підвищення прибутковості та конкурентоспроможності. Наявність інтегрованої системи управління товарно-матеріальними цінностями, яка дозволяє об'єднати функції обліку, контролю, планування та аналітики, є однією з умов досягнення стратегічної та операційної ефективності підприємства у сучасних умовах господарювання.

2. У сучасних умовах, коли господарське середовище характеризується динамічністю, високою конкуренцією та необхідністю прийняття оперативних управлінських рішень, потреба в скоординованому функціонуванні облікових і контрольних механізмів зростає. Інтеграція облікових і контрольних процесів потребує чітко визначених методичних елементів, які взаємопов'язані між собою та формують єдину інформаційну систему. Методичні засади інтеграції передбачають поєднання підходів, інструментів та процедур, які забезпечують єдність даних, процесів і регламентів у межах системи управління товарно-матеріальними цінностями. Їх реалізація сприяє підвищенню ефективності управління матеріальними ресурсами, зниженню ризиків втрат та забезпеченню якісної інформаційної підтримки для прийняття управлінських рішень.

3. Нормативно-правове забезпечення обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві є ключовим елементом ефективної організації бухгалтерського обліку. Законодавчі та нормативні акти формують єдину правову основу для ведення обліку товарно-матеріальних цінностей. Вони регламентують правила визнання, оцінки, документального оформлення та контролю запасів. Важливу роль відіграють і внутрішні нормативні документи підприємства, зокрема наказ про облікову політику та положення про внутрішньогосподарський контроль. Саме завдяки їх наявності забезпечується відповідність облікових процедур вимогам законодавства та специфіці діяльності підприємства. Сукупність зовнішніх і внутрішніх нормативних актів сприяє прозорості, достовірності та контрольованості операцій з товарно-матеріальними цінностями.

4. ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» є сучасним підприємством харчової промисловості. Підприємство має розвинену виробничу інфраструктуру, оснащену сучасним обладнанням, що забезпечує високу продуктивність та стабільну якість продукції. У 2020–2024 рр. підприємство демонструє стійке зростання активів і капіталу, підвищення ліквідності та поліпшення фінансової стабільності. Основними факторами таких змін стали збільшення обсягів оборотних активів, нарощення запасів і грошових коштів, а також зміцнення власного капіталу за рахунок прибуткової діяльності. Діяльність ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» характеризується значним підвищенням фінансових результатів. Зростання доходів випереджає збільшення витрат, що забезпечило суттєве підвищення чистого прибутку та свідчить про ефективне використання ресурсів, зміцнення позицій на ринку та стабільний розвиток підприємства. Підприємство демонструє стабільне покращення фінансового стану та підвищення своєї здатності забезпечувати платоспроможність у довгостроковій перспективі.

5. Бухгалтерська служба ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» функціонує як самостійний структурний підрозділ, що забезпечує ведення фінансового, податкового й управлінського обліку. Облік ведеться у програмному

середовищі BAS Бухгалтерія. Ефективність бухгалтерської служби ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» підтверджується конкретними результатами: зменшенням адміністративних витрат, скороченням кількості помилок у звітності, підвищенням швидкості обробки документів і стабільною відсутністю фінансових порушень. Це свідчить не лише про належну організацію облікової роботи, а й про її вагомий внесок у загальну ефективність управління підприємством

6. В ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» товарно-матеріальні цінності становлять основу виробничого процесу та є ключовим об'єктом бухгалтерського обліку. В BAS Бухгалтерія формуються первинні документи, які підтверджують надходження, рух та витрачання ТМЦ, зокрема, «Надходження товарів і послуг», «Вимога-накладна», «Передача матеріалів у переробку», «Звіт виробництва за зміну», «Переміщення товарів». Специфіка виробництва зумовлює необхідність побудови аналітичного обліку за різноманітними номенклатурними групами (сировина, допоміжні матеріали, тара, готові вироби тощо), складами, партіями. Усі первинні документи автоматично формують бухгалтерські проведення, що забезпечує достовірний облік руху сировини, матеріалів і готової продукції. На підставі первинних документів формується «Картка складського обліку» або «Відомість руху товарів/матеріалів». Синтетичний облік ведеться у Журналі проводок та Оборотно-сальдових відомостях.

7. Удосконалення обліку товарно-матеріальних цінностей на підприємстві є важливою передумовою підвищення ефективності управління ресурсами та забезпечення достовірності інформаційної бази. Для забезпечення ефективного використання матеріально-технічних ресурсів на ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» критично важливо не лише вести облік фактичних залишків, але й постійно удосконалювати методи збору, узагальнення та аналізу інформації. Виявлення проблемних зон у плануванні закупівель, контролі витрат та точності обліку дозволяє розробляти конкретні напрями вдосконалення облікових процедур. В кваліфікаційній роботі

запропоновано ключові напрями комплексного удосконалення обліку ТМЦ - від планування закупівель до списання у виробництво, в тому числі способи їх практичного впровадження та конкретні дані обліку, що використовуються для підвищення ефективності управління матеріалами.

8. Для ефективного функціонування виробничого процесу в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» важливе своєчасне отримання аналітичної інформації для планування використання матеріалів. Вважаємо доцільним для забезпечення безперебійної роботи виробництва використання управлінської форми, яка інтегрує інформацію зі складського та бухгалтерського обліку, об'єднує дані про наявність матеріалів, норми витрат та планові потреби, дозволяючи оперативно виявляти надлишки та оцінювати достатність запасів до початку виробничого циклу та своєчасно коригувати замовлення. Пропонований звіт управлінського обліку стане основою для прийняття рішень щодо оптимізації руху товарно-матеріальних цінностей і підготовки даних для подальшого контролю.

9. Стан контрольних заходів на ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» характеризується високим рівнем організованості і системності. Контроль здійснюється на всіх етапах руху матеріалів — від надходження і приймання на склад, через погодження з виробництвом та списання у виробництво. На підприємстві діє наказ про призначення інвентаризаційної комісії, у склад якої входить головний бухгалтер, що контролює правильність відображення результатів у бухгалтерському обліку. До комісії також залучають відповідальних осіб зі складів та представників адміністрації, які забезпечують фактичний доступ до ТМЦ і підтверджують коректність даних. Така інтеграція обліку, аналітики та оперативного контролю забезпечує достовірність облікових даних, оптимізацію запасів та підвищення ефективності виробничих процесів, що має безпосереднє практичне значення для стабільної роботи підприємства та мінімізації фінансових ризиків.

10. Регулярний аналіз допомагає керівництву визначати, які матеріальні ресурси використовуються найбільш інтенсивно та де можуть бути

потенційні резерви економії. Результати аналізу дають можливість покращити систему управління товарно-матеріальними цінностями через впровадження сучасних методів контролю, автоматизацію та стандартизацію процесів. Структура матеріальних витрат ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» в 2024р. показує, що для кожного виду снєків ключовим чинником собівартості є основна сировина, частка якої суттєво різниться між продуктами. Різні технології виробництва та рецептури визначають відмінності в структурі витрат, що дозволяє підприємству шукати резерви економії в найбільш витратних статтях. У цьому контексті доцільно застосувати АВС-аналіз, який дозволяє класифікувати матеріали за їхньою значущістю та вартістю, виділивши критичні ресурси, середньовартісні та малозначущі. Результати цього аналізу стають основою для встановлення пріоритетів у контролі, нормуванні запасів і плануванні закупівель.

11. З огляду на результати аналізу витрачання матеріалів, оборотності запасів та потенційних ризиків, в кваліфікаційній роботі систематизовано ключові напрямки удосконалення обліку та контролю ТМЦ на підприємстві, які охоплюють як стратегічні, так і операційні аспекти управління запасами. Для кожного напрямку визначено відповідні методи контролю, що дозволяють забезпечити належний рівень достовірності та оперативності даних про рух і залишки матеріалів. Пропоновані організаційні механізми впровадження контрольних процедур — від встановлення нормативів запасів до застосування автоматизованих систем обліку дозволяють отримати відповідний ефект, зокрема, скорочення витрат, підвищення ритмічності виробництва, зменшення втрат, поліпшення фінансових показників.

12. Для забезпечення своєчасного і ефективного забезпечення виробництва сировиною на ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН» необхідно впорядкувати процес узгодження закупівель між виробничим та закупівельним відділами. Пропонована схема алгоритму контролю закупівель забезпечує чітку послідовність дій між виробничим та закупівельним відділами, що дозволяє уникати дублювання заявок і надлишкових запасів.

Інтеграція ABC-аналізу дає змогу пріоритизувати матеріали за їхньою собівартістю та критичністю для виробництва, зосереджуючи увагу на найважливіших позиціях. Завдяки цьому підприємство може точніше планувати закупівлі і скорочувати час на узгодження заявок. Впровадження алгоритму дозволить зменшити ризики зупинок виробництва через нестачу матеріалів та стане основою для стандартизації процесу узгодження закупівель в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН».

13. В кваліфікаційній роботі розроблено відомість контролю, яка дозволяє фіксувати фактичні дані про закупівлі та їх узгодження з виробничим і фінансовим відділами. Запропонована форма відомості контролю відображає ключові показники — дату заявки, вид сировини, пріоритет за ABC-аналізом, кількість, стан узгодження та відхилення від плану. Пропонована Відомість контролю є практичним інструментом управління ТМЦ в ТОВ «СНЕК ПРОДАКШН», адже дає можливість оперативно відстежувати виконання заявок і своєчасність постачання, що безпосередньо впливає на ритмічність виробництва, а також слугує інструментом для оптимізації контролю ТМЦ на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабенко Л. В., Васильєва В. Г., Коновалова О. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління виробничими запасами. *Економічний простір*. № 166, 2021. С. 90-96. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/4651.pdf>
2. Бондаренко Н., Фелонюк О. Організація складського обліку виробничих запасів на підприємстві. *Облік і фінанси*. 2021. № 2(92). С. 11–18. URL: <https://afj.org.ua/pdf/825-organizaciya-skladskogo-obliku-virobnichih-zapasiv-na-pidприємстві.pdf>
3. Бондаренко О. М., Тітаренко А. Д. Економічна сутність та класифікація запасів: обліковий та управлінський аспекти. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 2. С. 63–67. DOI: [10.32702/2306-6814.2020.2.63](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.2.63)
4. Бондаренко О.М., Руденко Л.О. Організація і методологія проведення аудиту запасів та шляхи його вдосконалення. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-39>
5. Варченко О., Герасименко І., Варченко О., Вернюк Н. Обґрунтування методів управління закупівлями матеріальних ресурсів сільськогосподарськими підприємствами. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32. № 1. С. 147-159. <http://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/.pdf>
6. Височан О.С., Васишин Т.В. Автоматизація складського обліку як засіб інформаційного забезпечення резильєнтності підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2024. № 2 (132). С.50-55. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2024/2_2024/10.pdf
7. Височан О., Височан О., Коркішко В. Інвентаризація запасів в умовах війни. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2024. № 20. С. 182-189. URL: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.20.21>
8. Гончарук С., Бойко О. Сучасний стан та напрямки вдосконалення обліку виробничих запасів за національними і міжнародними

- стандартами. Молодий вчений. 2023. №7 (119). С. 74-78. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-7-119-14>
9. Гужавіна І. В. Особливості обліку запасів на торговельних підприємствах. Ефективна економіка. 2020. №12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/92.pdf
10. Дутчак І., Гордієнко М., Коверза В. Порівняльний аналіз методів оцінки запасів в бухгалтерському обліку та їх вплив на фінансові результати. Економіка та суспільство. 2024. № (62). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-63>
11. Ізмайлов Я.О., Свірко С.В. Удосконалення методичних аспектів обліку, аналізу та контролю запасів підприємств. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 1 (95). С.39-44. URL: <https://ema.ztu.edu.ua/article/view/229063/228042>
12. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2019 № 226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
13. Ісак Н.М. Обґрунтування впливу облікової політики підприємства на фінансовий результат його діяльності. Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств: тези доповідей ІХ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції 8-9 травня 2025 р. – Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Дніпро, 2025. С.29-30. <https://drive.google.com/file/d/1EoKYOYfYhSXiBTeJwciLI6WJKTNGDvR/view>
14. Ісак Н.М. Підходи до автоматизації обліку і контролю товарно-матеріальних цінностей: сучасний стан. Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи: збірник тез ІІІ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

- 22-23 жовтня 2025 р. Дніпро: ДДАЕУ, 2025. С. 57-58. URL: <https://drive.google.com/file/d/1IBxlnqUwlm-La03j9pVGHxDZELqSiERv/view>
- 15.Коблянська І.О., Сіренко А.А., Коблянська Г.Ю. Методика і організація обліку та внутрішнього контролю запасів підприємства в системі управління активами. *Modern Economics*. 2018. № 7. С. 85-97.
- 16.Ковальова Т. В. Процес постачання в системі управління підприємством: обліковий аспект. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. №10. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-10-09-02>
- 17.Козак В., Олійник М. Особливості екаунтингу виробничих запасів в умовах воєнного стану в Україні: уроки з міжнародного досвіду. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-129>
- 18.Колісник О.П, Мазурок О.Р. Теоретико-методичні аспекти управління запасами. *Український економічний часопис*. 2024. № 3. С. 58-64. DOI: <http://doi.org.10.32782/2786-8273/2023-3-10>.
- 19.Копчикова І.В. Удосконалення організації та методики контролю товарних втрат торговельних мереж. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 1 (18). С.284-289. URL: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-1-49>
- 20.Круковська О.В. Удосконалення обліку, інвентаризації, та контролю наявності та руху виробничих запасів на підприємствах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 7. С. 58–61. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2018/13.pdf
- 21.Кудирко О. М. Удосконалення контролю товарних запасів. *Ефективна економіка*. 2018. № 4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2018/34.pdf
- 22.Кулик В., Карпенко Ю. Процесно-орієнтоване управління виробничими запасами: обліково-аналітичні аспекти. *Проблеми сучасних*

- трансформацій. Серія: економіка та управління. 2023. № 9. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-9-09-01>
23. Лега О., Канцедал Н., Пешков А. Інвентаризація як інструмент забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2025. № 34. С. 37-44. URL: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/34.5>
24. Літвінова В., Блігадір М. Сутність та визначення категорії «запаси підприємства». Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024. Том 9. № 4. С. 134 – 138. URL: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2024/12/ujae_2024_r04_a19.pdf
25. Макаренко А.П., Мелихов С.В., Шаповалов О.А. Удосконалення обліку та контролю придбання і відпуску матеріалів за звичайними та публічними закупівлями. *Агросвіт*. 2025. №6. С.83-90. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.6>
26. Меліхова Т. О., Алексєєв І. Є. Удосконалення документування обліку та контролю виробничих запасів для підвищення якості організації бухгалтерського процесу на підприємстві. *Ефективна економіка*, 2023. № 11. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2480>
27. Меліхова Т. О., Градобік А. О. Удосконалення до-кументування обліку та аудиту запасів на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8331>
28. Меліхова Т. О., Меліхов С. В., Бачинський В. В. Удосконалення обліку та аудиту МППЗ метою аналізу правильності формування вит-рат при ціноутворенні в управлінському обліку. "Ефективна економіка". 2024. № 11. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/5084>
29. Меліхова Т. О., Меліхов С. В., Лисенко С. В. Удосконалення документування обліку, оподаткування та контролю надходження товарно-матеріальних цінностей для проведення якісного аналізу господарської діяльності в системі управління бізнесом. *Інвестиції:*

- практика та досвід. 2024. № 24. С.54-61. URL:
<https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.24.54>
- 30.Мельник Т.С., Христофор О.В. Управління виробничими запасами на залізничному транспорті на основі бюджетування. International Scientific Journal “Internauka”. Series: “Economic Sciences”. 2024. №1. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-1>
- 31.Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007 № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>
- 32.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ міністерства фінансів України № 246 від 20 жовтня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>.
- 33.Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до формування фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
- 34.Нечипорук Н. В., Фесун І. Ю., Абрамова О. С., Аванесова Н. Е. Сучасний підхід до організації обліку запасів на підприємстві. *Агросвіт*. 2023. № 24. С.10-16. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/download/2614/2650/6516>
- 35.Одношевна О., Пильгун О., Біловол Є. Аналітична діагностика ефективності використання запасів підприємством, як елемент оптимізації системи ведення обліку та контролю. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2024. Випуск 15. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-15-09-03>.
- 36.Орлова В.М., Мазіашвілі А.Р., Шепель К.К. Сучасний стан обліку та напрямки вдосконалення документального оформлення використання запасів в Україні. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2022. № 80. С.60-68. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/16590/1/Orlova.pdf>

37. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.03.1999 р. № 291. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG4185.html
38. Податковий кодекс України: Закон України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
39. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України № 879 від 02.09.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>
40. Польова Т. В., Охрей Т. С. Методично-організаційні особливості обліку виробничих запасів підприємств. Економічний простір. 2020. №160. С.124-128. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/160-23>
41. Пристемський О. Організаційно-методичні аспекти внутрішнього контролю витрат підприємства. Scientific Collection «InterConf+». 2023. № 40(183). С. 128–135. URL: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.12.2023.011>
42. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
43. Пушкарь І.В., Шишкіна А.П. Особливості обліково-аналітичного забезпечення управління запасами. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 44. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-74>
44. Ревенко Н. Г., Ломоносова О. Е. Вартісне нормування витрат матеріальних ресурсів підприємств як чинник підвищення ефективності їх діяльності. Ефективна економіка. 2020. №2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/76.pdf
45. Рубан Л.О., Яковенко Т.І. Економічна сутність поняття виробничих запасів на промисловому підприємстві. Інфраструктура ринку. 2019. Випуск 34. С.319-324. URL: https://www.market-infr.od.ua/journals/2019/34_2019_ukr/48.pdf

- 46.Смалій Ю. О., Бенчак В. І., Польова Т. В. Удосконалення обліку та контролю наявності та руху виробничих запасів на підприємстві. Ефективна економіка. 2019. Вип. 10. http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2019/177.pdf
- 47.Степаненко О. І. Виробничі запаси: їх економічна природа та роль в господарській діяльності підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2023. Випуск 47. С.108-114. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/47_2023ua/21.pdf
- 48.Столярчук Г.В., Шалун І.М. Удосконалення контролю над рухом товарно-матеріальних цінностей підприємства на основі діджиталізації. Приазовський економічний вісник. 2020. Випуск 5(22). С. 199-204. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/5_22_ukr/37.pdf
- 49.Сусіденко О. В. Контроль товарно-матеріальних цінностей в системі управління підприємствами виробництва. Вісник ОНУ імені Мечникова І.І. 2018. Том 23. Вип. 6 (71). URL: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2018_23_6/38.pdf
- 50.Ткаченко О., Шендрик К. Вивчення методики проведення аудиту виробничих запасів на підприємстві. Економіка та суспільство. 2023. № 53. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-48>
- 51.Федірець О. В., Даценко О. В., Кекало Є. О. Стратегічні аспекти управління матеріально-технічними ресурсами підприємства. Економічний простір. 2021. №166. С. 69-73. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/166-12>
- 52.Флис В. Планування та аналізу ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві. Економічний аналіз. 2024 рік. Том 34. № 4. С.548-556. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/6183/65656575>

- 53.Фрундіна Л., Артюх О. Вдосконалення процесу інвентаризації шляхом застосування комп'ютерних технологій. ЛОГОС. ОНЛАЙН. 2020. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139/article/view/7357>
- 54.Чернецька О.В., Ісак Н.М., Латайко А.В. Облік процесів постачання та витрачання запасів: проблеми відображення й контролю та шляхи їх подолання. Агросвіт. 2025. №21. С. 153-158. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/7923/8053>
- 55.Шевченко Л. Я., Мулява В. Р. Сутність виробничих запасів, проблеми обліку та напрями його вдосконалення на підприємстві. Економіка, управління та адміністрування. 2022. №4(102). С. 72–76. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2022-4\(102\)-72-76](https://doi.org/10.26642/ema-2022-4(102)-72-76)
- 56.Шендригоренко М.Т. Виробничі запаси: нормативно-правове регулювання обліку та пропозиції з підвищення ефективності внутрішнього аудиту. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2019. Вип. 36. С. 182–187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2019_36_27